



ARTO KURTTO
RAINO LAMPINEN
MIKKO PIIRAINEN
PERTTI UOTILA



Suomen putkilokasvien luettelo

Lisäyksiä ja muutoksia perusteluineen 5

Tämänkertaisessa koosteessa on yli satakolmekymmentä Suomessa tavattua taksonia. Luku saattaa kuulostaa sievoiselta, mutta usein ovat kyseessä käytännön kannalta vähämerkitykselliset muutokset ja korjaukset tosi harvinaisten tulokaskasvien tai risteymien nimien auktoireissa tai oikeinkirjoituksessa tahti suomenkielisten nimien tarkennukset.

Taksoninimistä 24 on **lisiä**, joista kymmenen on **lajinimiä** ja toiset kymmenen etenkin jo mukana olleiden lajien (12) sukuvaihdosten myötä mukaan tulleita **sukunimiä** (*Anacis*, *Bellardia*, *Chaenostoma*, *Doellingeria*, *Leptosiphon*, *Oreomecon*, *Oreopteris*, *Phonus*, *Smyrnum*, *Waldsteinia*). **Aitoina nimilisinä** luetteloon ovat tulleet risteymät *Equisetum fluviatile* × *palustre* ja purppurapihlonia, ×*Sorbaronia*

fallax, sekä vuori-imarre, *Oreopteris limbosperma* (myös suku), isohelmililja, *Muscari latifolium*, soralusteryhmä, *Brachypodium distachyon* -ryhmä, kattaraluste, *Brachypodium hybridum*, idänisonokkonen, *Urtica dioica* subsp. *subinermis*, linssikrassi, *Lepidium chalepense*, savikkakoiso, *Solanum chenopodioides*, arbuusikoiso, *Solanum citrullifolium*, niittykaunokki, *Centaurea nemoralis*, sarjarunsoasteri, *Doellingeria umbellata*, läikkävoikukka, *Taraxacum boreipix*, ja seposiipiputki, *Smyrnum perfoliatum*. Pääosin vallan eksootista joukkoa siis.

Uudet lajirajaukset ovat johtaneet *Brachypodium distachyon* -ryhmän mukaan tuloon ja ryhmän nimilajin eli soralusteen, *B. distachyon*, aiempaa suppeampaan rajaukseen (taksonikonseptiin) ja uuteen suomenkieliseen nimeen. Suoma-

laisittain tärkeä on isonokkonen, *Urtica dioica*, **lajinsisäisen taksonomian uudistus**, jonka seurauksena sen rotujen subsp. *dioica*, var. *holosericea* ja subsp. *sondenii* taksonikonseptit ovat muuttuneet.

Edellä mainittujen sukuvaihdosten takia kolme aiemmin mukana ollutta sukua (*Linnanthus*, *Parentucellia*, *Sutera*) **poistuvat** Suomen luettelosta, sillä niissä ei enää ole yhtään täällä luonnonvaraista lajia. Kaksi risteymää sekä viisi lajia ja niiden myötä kaksi sukua on päätetty poistaa Suomen luettelosta, koska niistä ei ole tiedossamme aidosta karkulaisuudesta kertovia havaintoja. Seitsemän pajuristeymää ja alppikirahvinkukka, *Cephalaria alpina*, on taasen **vahvistettu** Suomessa **luonnonvaraisina** tavatuiksi.

Lajien ja rotujen sekä risteymien binaaristen nimien tieteelliset määreet (epiteetit) ovat muuttuneet 19 tapauksessa etenkin siksi, että on ollut otettava käyttöön aiempaa varhaisemmin **samalla taksonomisella tasolla validisti julkaistu epiteetti**. Pienempi joukko muutoksia koskee vain **oikeinkirjoitusta**. Kymmeneen risteymään on **lisätty binaarinen nimi**.

Suomenkielisiin nimiin on puututtu 23 tapauksessa. Niistä noin puolet on **etumääritteen lisäyksiä**, varsinkin sulkeisiin laitettujen eli yksiselitteisyyden saavuttamiseksi tarvittaessa käytettävien määritteiden saataville asettamisia. Kymmenkunnassa tapauksessa etumääritettä on **muutettu** tai se on **poistettu** kunkin tapauksen kohdalla sanotuista syistä. Hirssien, *Panicum*, **ruotsalaisen nimen** oikeinkirjoitus on korjattu, ja purosätkimen, *Ranunculus kauffmannii*, ruotsalaisen nimen etumäärite on muutettu. **Auktorikorjauksia** on tehty 20 nimessä, joista kuusi on synonyymeja.

Tieteellisten nimien muutoksista merkittävimmät – ainakin kaupallisesti – koskevat muutamia Suomessa koristeeksi tai muuten viljeltäviä lajeja, kuten valkokuusta, siperianunikkoa, syshelosilmää (ent. syyskaunosilmä) ja ampelirusokkia. Etumääritteiden lisääminen moniin suomenkielisiin nimiin aiheuttaa taas kritiikkiä, mutta on hyvä ymmärtää, että niiden avulla tarjotaan mahdollisuus käyttää uniikkeja kansallisia nimiä silloin, kun ne katsotaan tarpeelliseksi.

Lajiluettelo verkossa

Alun perin vuonna 2019 julkaistiin Suomessa luonnonvaraisten tavattujen putkilokasvien luettelo kolmena versiona: painettuna, [pdf-tiedostona](#) ja [Excel-taulukkona](#). Luetteloa on sittemmin pidetty yllä osana Suomen Lajitietokeskuksen [taksonitietokantaa](#). Siitä on vuosittain poimittu jädtytetty versio Lajitietokeskuksen julkaisemaan [Suomen lajiluetteloon](#). Tässäkin viidennessä päivityksessämme esitettävät muutokset ja lisät tulevat taksonitietokantaan. Vuosittaisten luetteloiden metatieto-osiossa olemme tätä katsa-

usta yksityiskohtaisemmin selostaneet, miten muutokset on taksonitietokannassa teknisesti toteutettu suhteessa jo aiemmin käytössä olleisiin taksonien rajauksiin.

Ajantasaisen Suomen luonnonvaraisten putkilokasvien luettelon saa poimittua [Laji.fi](#)-portaalista linkeillä:

- ▶ [Ajantasainen lajiluettelo \(ei epävarmoja\)](#)
- ▶ [Ajantasainen lajiluettelo \(epävarmat mukana\)](#)

Kyselytuloksiin voi oletusasetuksia muuttamalla poimia itse haluamansa valikoiman yli 40 eri muuttujan arvoista.



▲ Äkkiseltään vuori-imarre, *Oreopteris limbosperma*, näyttää alvejuurelta, mutta itiöpesäkeriöryhmät sijaitsevat sääntillisinä riveinä lähellä pikkulehdyköiden laitaa.

Espoo 24.8.2024, bartholomewhasty / Laji.fi (vas.), ja 1.10.2024, Mikko Heikkinen / Laji.fi (oik.)



EQUISETACEAE kortekasvit

Lisäys

- **Equisetum fluviatile** × **palustre** = **E. ×dycei** C. N. Page dynfräken
PK. Rautavaara, Pitkäsuo, Pitkämäen lounaisrinteen ja Mustilaiskankaan välissä (7071:3567) 4.7.2018 O. Vainio (kenttäkortti-havainto; tun.fi/MKA.892256). — Ks. Kuusamo, Kuolio, Soidinvaara, Vasikkalammen W- ja SW-puolen suot (7290:3588) 4.7.1995 E. Ohenoja, I. Immonen & J. Teeriaho (Oulun yliopiston kasvimuseon kenttäkortti 5905; tun.fi/MKA.374409).

Elven ym. (2022) toteavat risteymän Norjassa melko yleiseksi.

THELYPTERIDACEAE sysi-imarrekasvit

Lisäys (suku ja laji)

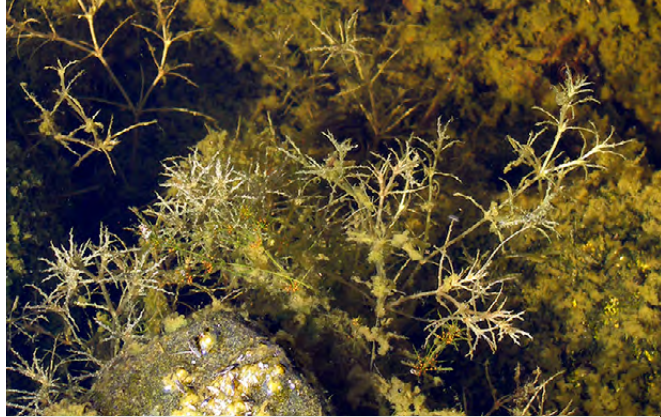
Oreopteris Holub **kimppuimarteet** bergbräknar

- **Oreopteris limbosperma** (All.) Holub **vuori-imarre** bergbräken

Thelypteris limbosperma (All.) H. P. Fuchs

Elokuun lopulla 2024 tuli valokuvien kera tietoomme, että Espoon Mikkelästä on löydetty metsän ulkoilutien kupeesta vuorimarteeksi nimetty saniainen. Kommentoija iNaturalistissa piti kasvia korpialvejuurena, *Dryopteris cristata*, mutta sittemmin perui näkemyksensä ja viimeistään näytteiden (H) perusteella alkuperäinen määrittys varmistui oikeaksi. Kyseessä lienee vuorimarten kaukolevintä kaiketi Skandinaviasta, missä tämä Pohjolassa puolimereiseksi (suboseaaniseksi) luonnehdittu laji on paljolti ainakin melko yleinen Norjassa vähän napapiirin pohjoispuolelle asti mutta Ruotsissa vain aivan lounaassa (Tigerschiöld 2000). Kasvin suomalaisiksi statukseksi on tässä asetettu TNS (tulokas, uusi, satunnainen), koska Espoon kasvupaikka on ihmisen selvästi muuttama. Myös **kaitakampasulka** (kampsaniainen), *Struthiopteris spicant* (*Blechnum* s.), on hiljattain löydetty Mikkelästä. Koska siellä siis nyt kasvaa kaksi mereistä saniaista, on mahdollista sekin, että niiden itiöitä on sinne tarkoituksella kylvetty.

Suvun nimi **kimppuimarteet** kertoo lehtien kasvavan kimppuina samaan tapaan kuin esimerkiksi alvejuurilla ja poiketen muista kaikenlaisista imarteista. Itse asiassa vuori-imarre tosiaankin on päällisin puolin kovastikin alvejuurimainen, mutta runsaat itiöepesäkeryhmät sijaitsevat aivan pikkulehdyköiden laidoilla kauniin



▲ **Merinäkinruoho**, *Najas marina*, ajoittain murtoveden saavuttamassa Vuorilahdenlamassa Helsingin Villin-gissä.

16.8.2006 Leena Helynranta

yksirivisesti (alvejuurilla usein niukempia, lähellä keskisuonta ja toisinaan epäsäännöllisemmin). Sukuun kuuluu vuori-imarteen lisäksi vain itäaasialais-pohjoisamerikkalainen **beringinimarre**, *Oreopteris quelpartensis*. Suku on viime aikoina haluttu sisällyttää sysi-imarteisiin, *Thelypteris*, mutta Fawcett ym. (2021) kannattivat suvun itsenäisyyttä fylogeneettisten analyysiensa pohjalta.

PINACEAE mäntykasvit

- **Picea abies** subsp. **×fennica** (Regel) Parfenov **suomenmetsäkuusi** finngnan = **Picea abies** subsp. **abies** × subsp. **obovata** ▶ ● **Picea abies** nothosubsp. **fennica** (Regel) Parfenov **suomenmetsäkuusi** finngnan = **Picea abies** subsp. **abies** × subsp. **obovata**

- 3 **Picea glauca** (Moench) Voss **valkokuusi** vitgran ▶

○3 **Picea laxa** (Münchh.) Sarg. **valkokuusi** vitgran

Picea glauca (Moench) Voss

Nimen *Picea laxa* (Münchh.) Sarg. 1889 basionyymi on *Pinus laxa* Münchh., Hausvater 5(1): 225 (1770). Nimi on ao. julkaisussa annettu muodossa *P. Abies laxa*, jossa "*Abies*" kuitenkin tarkoittaa sektiota eikä lajia. IPNI (2024) toteaa asian näin: "The epithet '*laxa*' was published at species rank. The evidence supporting this is that the specific epithets are usually given in italics; the species are numbered (6=*Pinus laxa*. 7=*Pinus acutissima*); the extra name in the middle ('*Abies*' in this case) is the section (see top of page 222: II. *Abies*); infraspecific taxa are indicated by lower case letters." – Laji on tunnettu hyvin pitkään nimellä *Picea glauca* (Moench) Voss, mutta sen käypänä nimenä säilyttäminen vaatisi kansainvälisten nimitysääntöjen määrittelemän konservointimenettelyn, sillä nimen basionyymi on *Pinus glauca* Moench, Verz. Ausländ. Bäume: 73 (1785).

Der Hausvater on saksalaisen botanistin ja vapaaherran Otto von Münchhausenin (1716–1774) julkaisema kuusiosainen puutarhanhoidon ja maatalouden oppikirja.

HYDROCHARITACEAE kilpukkakasvit

- **Najas marina** L. **merinäkinruoho** havsnajas *Najas marina* subsp. *intermedia* (Wolfg.) Casper ▶
- **Najas marina** L. **merinäkinruoho** havsnajas *Najas marina* subsp. *intermedia* (Wolfg. ex Gorski) Casper

6 P. *Abies laxa*; *picea foliis brevioribus, conis parvis biuncialibus laxis, DuRoiel.*
Abies foliis submarginatis, subtus glaucis, utrinque dispositis, strobilis uncialibus laxis *Buch cat.*
Die weiße americanische Pechtanne.
The shortest leaved Fir tree, with lose cones, called The new foundland white spruce fir. *Mill. Tab. I. H. anglie, T. 1.*
Franz. Epinette blanche.
Hat eine weißere Borke, und kleine Zapfen

▲ Lajin *Pinus laxa* (nykyisin *Picea laxa*) alkuperäiskuvauksen (protogin) alkuosa O. von Münchhausenin (1716–1774) kuusiosaisen puutarhanhoidon ja maatalouden oppikirjan Der Hausvater viidennessä osassa.



▲ Laskuveden paljastama pikkuajokas, *Nanozostera noltii*, Tanskan lounaisrannikon edustan Rømøn saaren tuntumassa. Laji saavuttaa pohjoisrajansa Jyllannin ja Lounais-Norjan rannikoilla.

12.8.2001 Kurt Nordman

ZOSTERACEAE ajokaskasvit

Zostera L. ajokkaat bandtångssläktet ► **Zostera** L.

isoajokkaat bandtångssläktet

Coyer ym. (2013) sekä Sullivan ja Short (2023) esittivät monipuoliset ja vakuuttavat todisteet kannattamaan jo 1970-luvulla virinnyttä näkemystä, että suku *Zostera* tulee jakaa. Niinpä he hyväksyivät segregaatissuuvut *Heterozostera* (Setch.) Hartog 1970 ja *Nanozostera* Toml. & Posl. 2001. EU-tason vieraslajikäsittelyistä noussut ajokkaiden suomenkielisten nimien tarve tuotti noille suvuille nimet **etelänajokkaat** (Oseanian ja Chilen lajeja) ja **hoikka-ajokkaat** (kapealehtisiä lajeja; nimi pikkuajokas on jo aiemmin annettu lajille *Nanozostera noltii* ja nimeä kaita-ajokas on käytetty *Zostera marinan* kapeahkolehtisestä variantista "*Z. angustifolia*"). Näin ollen suvun *Zostera* L. (s. str.) kansallinen nimi tarvitsee tarkenteen, joksi päätettiin sana iso lajien leveälehtisyyteen ja usein ainakin kaita-ajokkaisiin verraten isoon kokoon viitaten. **Aimoajokkaan** (*Z. caulescens*) jopa uskotaan olevan maailman kookkain "meriruoho" (seagrass); japanilaisessa lahdessa enimmillään seitsemän- ja keskimäärin liki viisimetritinen (Aioi ym. 1998). – Kolmen ajokassuvun lisäksi heimoon kuuluvat vain Tyynenmeren pohjoisten tyrskyrantojen kivillä ja kalliolla liehuvat tukkamaiset **tyrskyliehut** (*Phyllospadix*).

POTAMOGETONACEAE vitakasvit

? **Potamogeton alpinus** × **gramineus** ►

? **Potamogeton alpinus** × **gramineus** = **Potamogeton xnericus** Hagstr.

- **Potamogeton friesii** Rupr. **otavita** uddnate
Potamogeton mucronatus Schrad. ►
- **Potamogeton friesii** Rupr. **otavita** uddnate
Potamogeton mucronatus Schrad. ex Sond.

Zannichellia L. haurat härsärvar

- **Zannichellia major** (Hartm.) Rchb. **isohaura** storsärv ►
- **Zannichellia major** (Hartm.) Boenn. ex Rchb. **isohaura** storsärv
Zannichellia polycarpa auct.

RUPPIACEAE hapsikkakasvit

- **Ruppia maritima** L. **merihapsikka** härnating ►
- **Ruppia maritima** L. **merihapsikka** härnating
Ruppia cirrhosa (Petagna) Grande
- **Ruppia spiralis** L. ex Dumort. **kiertohapsikka** skruvnating
Ruppia cirrhosa (Petagna) Grande ►
- **Ruppia spiralis** L. ex Dumort. **kiertohapsikka** skruvnating
Ruppia cirrhosa auct.

Ito ym. (2017) valitsivat *Ruppia cirrhosa* -nimen lektotyypiksi saman Micheli'n (1729) julkaiseman kuvan, joka oli jo aikaisemmin valittu *R. maritiman* lektotyypiksi. Tällöin *R. cirrhosa* nuorempana nimenä joutui merihapsikan (*R. maritima*) synonyymiksi eikä kuulu kiertohapsikalle, jonka nimenä sitä on erheellisesti usein käytetty.

IRIDACEAE kurjenmiekkakasvit

Poistoja

○ **Iris pallida** Lam. **tuoksukurjenmieikka** silveriris

⊗ **Iris x sambucina** L. **seljakurjenmieikka** fläderiris = **Iris pallida** × **variegata** L.

Kummastakaan taksonista ei ole aidosta karkulaisuudesta kertovia havaintoja.

ASPARAGACEAE parsakasvit

○ **Muscari armeniacum** Leichtlin ex Baker **tummahelmilija** armenisk pärlyhyacint ► **○ Muscari armeniacum** H. J. Veitch **tummahelmilija** armenisk pärlyhyacint
Nimi *Muscari armeniacum* Leichtlin ex Baker, Gard. Chron. n.s., 9: 798 (1878), on nimen *Muscari armeniacum* H. J. Veitch, Garden (London, 1871–1927) 1: 687 (1872), myöhempi homonyymi ja siten laiton.

▼ **Ruskomerihapsikka**, *Ruppia maritima* var. *maritima*, oli tyynenä aurinkoisena päivänä kuvattavissa kasvu-paikallaan uimarannan matalassa vedessä. Keskellä näkyy kasville luonteenomainen hedelmäryhmä.

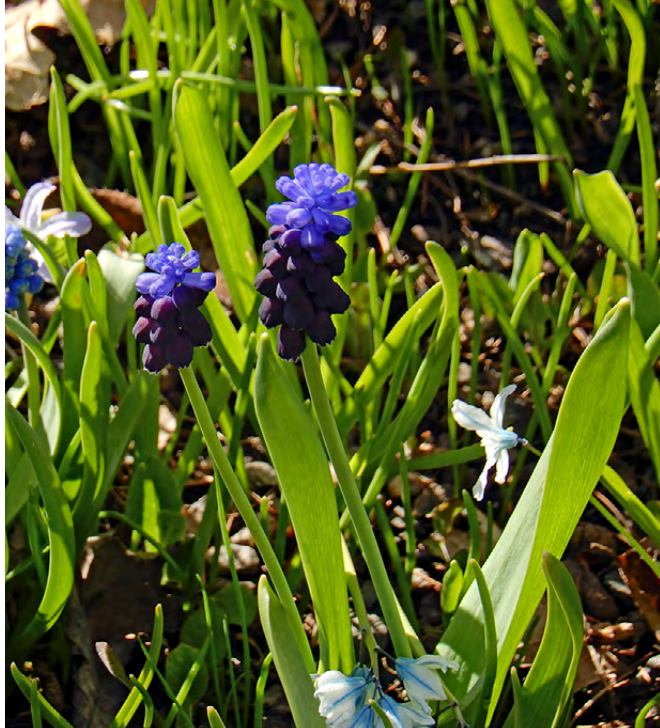
Helsinki, Kallahdenniemi 9.8.2018 Toni Amnell / Lajji.fi





▲ **Tummahelmililja**, *Muscari armeniacum*, on Suomessa sukunsa yleisimmin viljelty laji. Sen tuntee muun muassa pitkänomaisen ruukkumaisista kukistaan.

Helsinki, Kumpula 13.5.2015 Pertti Uotila



▲ **Isohelmililjalla**, *Muscari latifolium*, on tieteellisen lajimääreensä mukaisesti leveät, kielomaiset lehdet. Kuvassa myös isokevättähti, *Scilla lucilliae*, ja posliinihyasintti, *Puschkinia scilloides*.

Turku, Ruissalo 11.5.2022 Arto Kurto

Lisäys

Om **Muscari latifolium** J. Kirk **isohelmililja** bredbladig pärlhyacint

V. Lohja: Moisio, Suihtiantie. Maankaatopaikka. Yksi kukkiva yksilö, satunnainen, viljelykarkulainen. 6686060:3340391 Alt. 50 m. 1.5.2020 Juha Pykälä 54588 (H).

▼ **Pikkupalpakosta** käytettiin pitkään tieteellistä nimeä *Sparganium minimum*, mutta vuonna 1985 julkaistun Linnén nimen *S. natans* tyypittelyn myötä se päätyi tuon nimen synonyymiksi.

Helsinki, Santahamina 2.8.2007 Leena Helynranta

TYPHACEAE osmankäämikasvit

- **Sparganium hyperboreum** Laest. ex Beurl. **pohjanpalpakko** fjälligelknopp ► ● **Sparganium hyperboreum** Laest. **pohjanpalpakko** fjälligelknopp
- **Sparganium xlongifolium** Turcz. ex Ledeb. **sotkanpalpakko** = **Sparganium emersum** x **gramineum** ► **Sparganium xfoliosum** A. A. Bobrov, P. Volkova, Mochalova & Chemeris **sotkanpalpakko** = **Sparganium emersum** x **gramineum**
Sparganium xlongifolium auct.
Sparganium xspeirocephalum auct.
- **Sparganium natans** L. **pikkupalpakko** dvärgigelknopp
Sparganium minimum Wallr. ► ● **Sparganium natans** L. **pikkupalpakko** dvärgigelknopp
Sparganium minimum (Hartm.) Wallr.
- **Sparganium angustifolium** x **gramineum** ► **Sparganium angustifolium** x **gramineum** = **Sparganium xspeirocephalum** Neuman
- **Sparganium angustifolium** x **hyperboreum** ► **Sparganium angustifolium** x **hyperboreum** = **Sparganium xsachalinense** A. A. Bobrov, P. Volkova, Mochalova & Chemeris





▲ Kattaraluste, *Brachypodium hybridum*, kuuluu Väli-merenalueen ja Kanariansaarten avomaiden yleiseen heinäajastoon.

Teneriffa, La Laguna 8.1.2014 Arto Kurtto

- **Sparganium emersum × natans ► Sparganium emersum × natans = Sparganium × oligocarpon** Ångstr.
- **Sparganium hyperboreum × natans ► Sparganium hyperboreum × natans = Sparganium × obscurum** A. A. Bobrov, P. Volkova, Mochalova & Chemeris

Nämä risteymien binaaristen nimien lisäykset ja muutokset sekä lajinimien auktorimuutokset perustuvat Bobrovin ym. (2023) laajaan katsaukseen risteytymisen merkityksestä pohjoisen Euraasian palpakoiden monimuotoisuudelle.

CYPERACEAE sarakasvit

- **Carex acuta × aquatilis ► Carex acuta × aquatilis = Carex × reichgeltii** Jac. Koopman, Więclaw & Waltje
- **Carex cespitosa × elata = Carex × strictiformis** Almq. ► **Carex cespitosa × elata = Carex × strictiformis** (Almq.) G. H. Thed. ex Kük.
- **Carex demissa × hostiana ► Carex demissa × hostiana = Carex × fulva** Gooden.
- **Carex × saamica** T. M. Pedersen & Elven **saamenmaansara** mörk flaskstarr = **Carex rostrata × rotundata ► Carex × saamica** A. T. M. Pedersen & Elven **saamenmaansara** mörk flaskstarr = **Carex rostrata × rotundata**

► Hapsihirssin, *Panicum capillare*, röyhyt hiuksenhienoine haaroineen ja tähkyläperineen kaartuvat lopulta nuokkuviksi ja voivat saada punaruskeaa väriäkin. Hei-nää näkee Suomessa kesäkuukkaitutusten koristeena sekä linnunsiemen- ja viljatulokkaana.

Helsinki, Herttoniemi 26.8.2007 Leena Helynranta

POACEAE heinäkasvit

- ⊗ **Aira elegantissima** Schur **korulauhio** fintätel ►
⊗ **Aira elegans** Willd. ex Roem. & Schult. **korulauhio** fintätel

Aira elegantissima Schur

Tämä siro yksivuotinen heinä on tavattu Suomessa satunnai-sena korkkitulokkaana Helsingin Lauttasaassa vuonna 1940 lukuisten muiden eksoottisten vieraskasvien seurassa (Petters-son 1952). Rätty (2024) luetteloi lajin maassamme yksivuotisena koristekasvina, ja näyttöet (H) Hollolan Hälvän puutarhasta 1868 ja Turun kadulta 1903 ("metsist." eli metsistynyt tai villiintynyt) kertovat viljelyn alkaneen jo kauan sitten.

Nimi *Aira elegans* Willd. ex Roem. & Schult. on julkaistu hyväk-syttävästi (validisti) vuonna 1817, nimi *A. elegantissima* Schur. vasta vuonna 1853. Jo 1811 julkaistiin nimi *Aira elegans* Willd. ex Gaudin, mutta se on epäkelpo (invalidi), koska Gaudin mainitsi nimen *A. elegans* Willd. ined. lajin *A. caryophyllea* L. käsittelynsä osana, siis synonyymina eli pro syn. (pro synonymo). Invalidilla nimellä ei voi olla nimityksellistä prioriteettia.

- ⊗ **Brachypodium distachyon** (L.) P. Beauv. **aroluste** grusskafting ► **Brachypodium distachyon -ryhmä** **soralusteryhmä**

⊗ **Brachypodium distachyon** (L.) P. Beauv. **soraluste** grusskafting

⊗ **Brachypodium hybridum** Catalán, Joch. Müll., Hasterok & G. Jenkins **kattaraluste**

Catalán ym. (2012) jakoivat morfologisin, sytologisin ja fyloge-neettisin perustein aiemmin laajasti käsitetyn arolusteen (*Brachy-podium distachyon* s. lato) kolmeksi lajiksi. Niistä kaksi on tavattu Suomessa, kumpikin vain yhden kerran satunnaisena: **soraluste** Vaasan höyrymyllyn luona 1888 todennäköisesti itäiseltä Väli-me-renalueelta tuodun viljan matkassa saapuneena (Laurén 1896,





▲ Lönnrot (1860) kuvaili pohjanpiuurua osuvasti sanoin ”Korsi sylen pituinen [n. 1.8 m], ikäänkuin tavallinen ruoko, mutta vaaleampi ja soukkalehtisempi”.

Jyväskylässä, Korpihahti 2.8.2024 Arto Kurtto

Suominen 1979; H) ja **kattaraluste** Helsingin Lauttasaareessa 1940 marokkolaisen korkkitammen kuoren mukana saapuneena (Pettersson 1952; H). Kattaraluste tosiaankin muistuttaa päällisin puolin joitakin töpökattaroiden suvun (*Bromus*) lajeja (Linné kuvasi soralusteen tuon suvun lajina).

- **Calamagrostis canescens** × **epigejos** = **Calamagrostis** × **rigens** Fr. ▶ **Calamagrostis canescens** × **epigejos** = **Calamagrostis** × **rigens** Lindgr.

Panicum L. (röyhy)hirssit vipphirser ▶ **Panicum** L. (röyhy)hirssit vipphirser

▼ **Rohtokeltamo**, *Chelidonium majus*, menestyy mainiosti kaupunkioiloissakin, tässä vähälle hoidolle jääneessä istutuksessa. Taustalla pilkistää 1830-luvulla valmistunut Vuohen korttelin Vanha klinikka, jossa toimi vuoteen 1992 asti iho- ja sukupuolitautien sairaala.

Helsinki, Kruununhaka 30.7.2007 Leena Helynranta



- **Poa annua** × **supina** ▶ **Poa annua** × **supina** = **Poa** × **nannfeldtii** (H. Scholz ex Val. N. Tikhom.) Nosov

- **Scolochloa festucacea** L. **piuru** kasgräs ▶

● **Scolochloa festucacea** L. (**pohjan**)piuru kasgräs Düvel ym. (2001) kuvasivat Berliinin läheltä tieteelle uutena lajina heinäin *Scolochloa marchica* Düvel, Ristow & H. Scholz. POWO (2024) antaa tuon nimen vielä *S. festucacean* synonyymina. Kuitenkin Kruk ym. (2024) osoittivat vakuuttavasti, että kyseessä todella on lajinarvoinen taksoni, joka nykyisin rajoittunee Saksan Brandenburgin osavaltioon ja oli ainakin aiemmin läsnä myös luoteisimmassa Puolassa. Lajin suomenkieliseksi nimeksi luontuu **saksanpiuru**, jolloin *S. festucaceasta* voi tarvittaessa käyttää tarkennettua nimeä **pohjanpiuru**, koska lajin laaja sirkumbeeraalinen levinneisyys asettuu oleellisilta osiltaan pohjoiseen havumetsävyöhykkeeseen. Saksanpiuru on heksaploidi (2n = 42) ja on mahdollisesti syntynyt tetraploidista (2n = 28) pohjanpiurusta redusoitumattoman ja normaalin gameetin yhtyessä. – Nimi **piuru** on johdoltaan tuntematon. Lönnrot (1860) otti sen käyttöön tälle heinälle, mutta antoi sen myös järvikaislan kansanomaisena nimenä, jollaisena sitä tiedetään käytetyn röyhy- ja keräpäävihvilästäkin.

Poisto

- **Setaria verticilliformis** Dumort. **katkopantaheinä** kortborstig kavelhirs

Setaria verticillata var. *ambigua* (Guss.) Parl.

Laji on tavattu Suomessa pelkkään kasvihuonerikkaruohona, jollaisia emme luettelomme sisällyttä.

PAPAVERACEAE unikkokasvit

- **Chelidonium majus** L. **keltamo** skelört ▶

● **Chelidonium majus** L. (**rohto**)keltamo skelört

Itä-Aasiassa Pohjois-Kiinasta, Koreasta ja Japanista Venäjän Kaukoitään kasvaa luontaisena keltamotaksoni, joka on viime aikoihin asti yleisesti käsitetty lajin *C. majus* alalajiksi tai muunnokseksi epiteettinä *asiaticum* ja ulkoisina erinaan runsaampi

karvaisuus sekä kapeammat ja terävämmät lehdyköiden liuskat. Kuitenkin jo Krahulcová (1982) korotti taksonin lajiksi *C. asiaticum* havaittuaan, että sen kromosomiluku on $2n = 10$ poiketen lajista *C. majus* s. str. ($2n = 12$), mikä on sittemmin useasti varmistettukin. Taksonin lajitaso on jälleen palautettu arvoonsa (mm. POWO 2024), minkä vuoksi lajin *C. majus* [s. str.] suomenkielinen nimi on hyvä varustaa tarvittaessa käytettävällä etumääreellä ja *C. asiaticum* saa kansallisen nimen **idänkeltamo**. – Kurtto ym. (2019) antoivat rohtokeltamolle statuksen alkuperäinen, mikä on tässä muutettu muinaistulokkaaksi seuraten Suomisen ja Hämet-Ahdin (1993) näkemystä ”Jollei toisin vakuuttavasti osoiteta, keltamaa ei voi pitää Suomessa alkuperäisenä”.

Seuraavassa esitettävät muutokset pohjautuvat heimon ja erityisesti itse suvun *Papaver* ja sen lähisukujen fylogeneettisten tutkimusten tuloksiin (mm. Carolan ym. 2006):

Perinteisen laajasti käsitetystä suvusta *Papaver* tulee siirtää sektio *Argemonidium* eli hietaunikko lähisukulaisineen puikko-unikkojen sukuun *Roemeria* ja sektio *Meconella* (*Alpina*) omaan sukuunsa. Banfi ym. (2022) saattoivat nämä siirrot nimistöllisesti valmiiksi muun muassa perustamalla aiemmille *Meconella*-sektion lajeille uuden suvun *Oreomecon*; pohjoisen lajiston osalta Krivenko (2023) sekä Elvebakk ja Bjerke (2024) tekivät tarpeelliset muutokset.

Lisäys (suku)

Oreomecon Banfi, Bartolucci, J.-M. Tison & Galasso **vanaunikot**

○2 **Papaver croceum** Ledeb. **siperianunikko** sibirisk vallmo

▶ ○2 **Oreomecon crocea** (Ledeb.) Banfi, Bartolucci, J.-M. Tison & Galasso **siperianunikko** sibirisk vallmo
Papaver croceum Ledeb.

○M **Papaver fauriei** (Fedde) Fedde ex Miyabe & Taw. **soraunikko** [Kurton ym. (2022) lisäys] ▶

○M **Oreomecon fauriei** (Fedde) Galasso, Banfi & Bartolucci **soraunikko**
Papaver fauriei (Fedde) Fedde ex Miyabe & Taw.

○M **Papaver fauriei** subsp. **simshirense** (Taw.) Hideki Takah. **kuriiliensoraunikko** kurilervallmo

Papaver miyabeanaum Taw. ▶

○M **Oreomecon fauriei** subsp. **shimshirensis** (Miyabe & Taw.) Elvebakk & Bjerke **kuriiliensoraunikko** kurilervallmo

Oreomecon miyabeana (Taw.) Banfi, Bartolucci, J.-M. Tison & Galasso

Papaver fauriei subsp. **shimshirense** (Miyabe & Taw.) Hideki Takah.

Papaver miyabeanaum Taw.

○ **Papaver radicum** Rottb. **tunturiunikko** fjällvallmo ▶

○ **Oreomecon radicata** (Rottb.) Banfi, Bartolucci, J.-M. Tison & Galasso **tunturiunikko** fjällvallmo
Papaver radicum Rottb.

▶ Tunturiunikko, *Oreomecon radicum*, on aiemmin tavattu jakaa lukuisiksi roduiksi. Kuvan kasvista on käytetty nimeä *Papaver radicum* subsp. *ovatilobum*. Tunturiunikkoa ei ole tavattu Suomessa luonnosta, mutta lähimmät norjalaiset esiintymät sijaitsevat vain noin 15 kilometrin päässä Enontekiön länsinurkasta.

Norja, Dovre, Kongsvoll 15.7.1992 Kurt Nordman

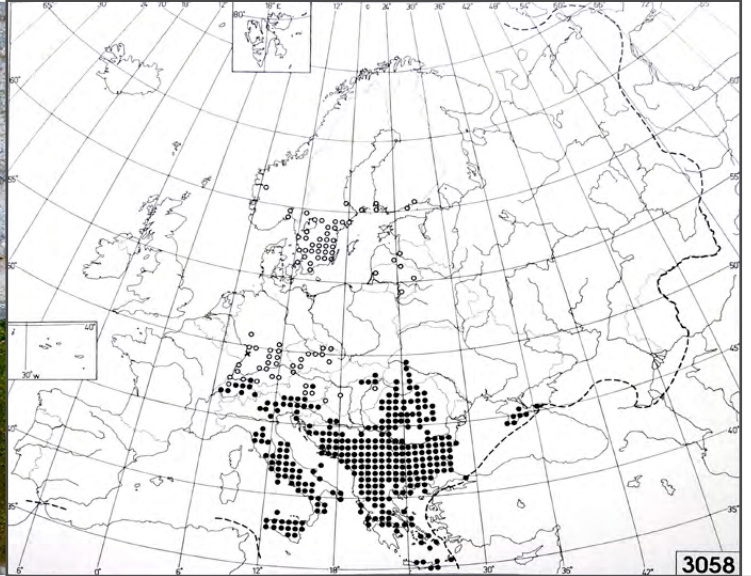
Tunturiunikosta erotettujen 12–15 alalajin (mm. Nilsson 2001) taksonominen merkitys on viime aikoina kyseenalaistettu (myös) DNA-pohjaisten tutkimusten valossa (ks. Elven ym. 2011+). Lajin muuntelulla saattaa olla samanlainen luonne kuin eteläisemmän Euroopan vuoristojen sukulaisella **alppiunikolla**, *Oreomecon alpina* (syn. *Papaver alpinum*) eli ”Altogether, our study implies that most previous taxonomic concepts of *P. alpinum* s.l. were highly artificial, and that either nearly all populations have to be raised to some taxonomic rank or that, preferably, no infraspecific taxa should be recognised at all” (Schönswetter ym. 2009). Niinpä Elven ym. (2011+) ja POWO (2024) antavat tunturiunikon lähes kaikki muut alalajit nimirodun subsp. *radicatum* pelkkinä synonyymeina ja Elven ym. (2022) alentavat ne nimirodun muunnoksiksi.

⊗ **Papaver hybridum** L. **harjasunikko** mönjevallmo ▶

⊗ **Roemeria sicula** (Guss.) Galasso, Banfi, L. Sáez & Bartolucci **harjasunikko** mönjevallmo
Papaver hybridum L.

Kurto ym. (2019) siirsivät hietaunikon suvusta *Papaver* sukuun *Roemeria*, mutta lähilaji harjasunikko, joka on tavattu Suomessa vain kerran satunnaisena viljatlukkaana (Suominen 1979), jäi epähuomioissa sukuun *Papaver*. Uudessa suvussaan laji ei voi saada nimeä *Roemeria hybrida*, koska on jo olemassa purppuraunikko, *Roemeria hybrida* (L.) DC., jonka basionyymi on *Chelidonium hybridum* L. Myös nimeä *Roemeria hispida* ”(Lam.) Stace” 2017 on harjasunikolle ehdotettu, mutta sen basionyymi *Papaver hispidum* Lam. 1779 on nimen *P. hybridum* L. myöhempi laiton synonyymi eli Stacen ehdotusnimi on katsottava korvausnimeksi (replacement name, nom. nov.) ja sen tulee olla muotoa *Roemeria hispida* Stace. Niinpä harjasunikon varhaisimmaksi lajitason käyväksi nimeksi ja siten uuden kombinaation lajipeiteetin antajaksi tulee *Papaver siculum* Guss., Fl. Sicul. Syn. 2(1): 6 (1843–1844).





Harmaamaksaruoho, *Sedum hispanicum*, on perusväritään vaaleanharmaa, mutta voi valossa saada punaista sävyäkin. Lajin luontaisalue ulottuu Sveitsistä ja Italiasta Iraniin ja Turkmenistaniin; vakiintuneita karkulaisesiintymiä (kartan renkaat) tunnetaan pohjoisessa eteläiseen Fennoskandiaan asti.

Helsinki, Marjaniemi 5.6.2020 Arto Kurtto

Map © The Committee for Mapping the Flora of Europe & Soc. Biologica Fennica Vanamo

RANUNCULACEAE leinikkikasvit

- **Delphinium hispanicum** Costa idänkukonkannus sommariddarsporre
Consolida hispanica (Costa) Greuter & Burdet
Consolida orientalis auct.
Delphinium orientale auct.
▶ ○ **Delphinium hispanicum** Willk. ex Costa idänkukonkannus sommariddarsporre
Consolida hispanica (Willk. ex Costa) Greuter & Burdet
Consolida orientalis auct.
Delphinium orientale auct.
Lajista on Suomesta yli 50 havaintoa yli 20 paikalta enimmäkseen satunnaisena viljatulokkaana (etenkin neuvostoliittolainen/venäläinen vehnä; Suominen 1979) sekä jokunen koristekasvi-karkulaishavainto.
- **Ranunculus kauffmannii** Clerc purosätkin forsmöja ▶
● **Ranunculus kauffmannii** Clerc purosätkin bäckmöja
Ruotsin putkilokasvien nimitystoimikunta on muuttanut suositustaan kasvin ruotsinkielisestä nimestä, koska forsmöja oli harhaanjohtava – purosätkin ei ole varsinainen koskikasvi vaan kasvava purojen ja pienten jokien virtapaikoissa.
- **Ranunculus polyanthemoides** subsp. \times polyanthemoides (Boreau) Ahlfv. etelänaholeinikki ängsmörblomma ▶
● **Ranunculus polyanthemoides** nothosubsp. **polyanthemoides** (Boreau) Ahlfv. etelänaholeinikki ängsmörblomma
- **Ranunculus rubicundus** (Fagerstr.) Ericsson loimukevätleinikki ▶ **Ranunculus rubicundulus** (Fagerstr.) Ericsson loimukevätleinikki
Laji kuuluu Suomen putkilokasvien luettelon *Ranunculus auricomus* -ryhmään.

- **Thalictrum flavum** \times **simplex** = **Thalictrum** \times **andrzejkowskii** Zapal. ▶ **Thalictrum flavum** \times **simplex** = **Thalictrum** \times **spurium** Timeroy ex Jord.
Thalictrum \times *andrzejkowskii* Zapal.
Suomen putkilokasvien luettelossa (Kurtto ym. 2019) annetun epiteetin oikea kirjoitusasu on andrzejkowskii. Antoni Lukianowicz Andrzejkowski (1785–1868; auktorina Andr.) oli ukrainalais-puolalainen kasvi- ja eläintieteilijä ja paleontologi.

CRASSULACEAE maksaruohokasvit

- ₃ **Sedum hispanicum** L. espanjanmaksaruoho blek fetknopp ▶ ○₃ **Sedum hispanicum** L. **harmaamaksaruoho** blek fetknopp
Teoksessaan *Centuria I. Plantarum* (1755) Linné kirjoitti lajin protologissa "Habitat in Hispania" ja sen mukaisesti lajiepiteetti tuli *hispanicum*. Kuitenkin todellisuudessa laji on kotoisin Kaakkois-Euroopasta ja sitä ei edes mainita Iberian niemimaan flooran eli Flora Iberican maksaruohokäsittelyssä (Castroviejo & Velayos 1997), mistä lajin suomenkielisen nimen muuttaminen saa oikeutuksensa. Tieteellisiä nimiä ei kuitenkaan saa tällaisilla perusteilla muutella.

FABACEAE hernekasvit

- ⊗ **Vicia melanops** Sibth. & Sm. **mustatäplävirna** brokvicker ▶ ⊗ **Vicia melanops** Sm. **mustatäplävirna** brokvicker
James Edward Smith (1759–1828) oli aikansa merkittävimpiä brittiläisiä botanisteja ja onkin ainoa yli 160:stä (!) kasvien nimistön Smith-auktorista, jonka lyhenne on pelkkä Sm. eli ilman etunimilyhenteitä. Mustatäplävirnan tieteellisen nimen tarkennettu julkaisuviite on Sm. in J. Sibthorp & J. E. Smith, *Fl. Graec. Prodr.* 2: 72 (1813), eli kyseinen Smith kirjoitti suvun ao. opukseen. –

Tämä luontaisena Välimerenalueen laji on tavattu Suomessa muutaman kerran satunnaisena maissi-, vikkerinsiemen- ja ehkä painolastitilokkaana (Suominen 1979).

- ⊖ **Vicia sativa** subsp. **nigra** (L.) Ehrh. **kaitarehuvirna** liten sommarvicker
Vicia sativa subsp. *segetalis* (Thuill.) Gaudin ▶
⊖ **Vicia sativa** subsp. **nigra** (L.) Ehrh. **kaitarehuvirna** liten sommarvicker
Vicia sativa subsp. *segetalis* (Thuill.) Čelak.

ROSACEAE ruusukasvit

Geum L. **kellukat** nejljikrotssläktet
Waldsteinia Willd. ▶

Geum L. **kellukat** nejljikrotssläktet

Muutos johtuu suvun *Waldsteinia* itsenäisyyden palauttamisesta (ks. edempänä).

- **Rubus caesius** × **idaeus** mesivadelma åkerbärshallon = **Rubus** × **pseudoidaeus** (Weihe) Schtdl.

Rubus xidaeoides Ruthe

▶ **Rubus caesius** × **idaeus** = **Rubus** × **pseudoidaeus** (Weihe) Schtdl.

Rubus xidaeoides Ruthe

Edellisessä päivityksessämme (Kurto ym. 2023) tälle risteymälle oli vahingossa annettu kansalliset nimet **mesivadelma** ja **åkerbärshallon**. Ne tietenkin kuuluvat **mesimarjan** ja **vadelman risteymälle**. Lajitietokeskuksen taksonitietokantaan asti ao. virhe ei kuitenkaan 2023 päätenyt.

Sanguisorba L. **luppiot** storpimpineller ▶ **Sanguisorba** L.

(**tähkä**)**luppiot** storpimpineller

Suomenkieliseen nimeen on syytä lisätä tarvittaessa käytettävä etumäärite, sillä olemassa ovat myös suvut **häntäluppiot** (*Bencomia*; Kanariansaaret), **piikkiluppiot** (*Sarcopoterium*; Välimerenalue), **puuluppiot** (*Dendriopoterium*; Kanariansaaret) ja **siipiluppiot** (*Marcetella*; Kanariansaaret, Madeira).

⊖3 ×**Sorbaronia mitschurinii** (A. K. Skvortsov & Maitul.)

Sennikov **marjapihlonia** bärsorbaronia

Aronia xmitschurinii A. K. Skvortsov & Maitul.



⊖3 ×**Sorbaronia fallax** C. K. Schneid. **purppurapihlonia** rönnaronia = **Aronia melanocarpa** × **Sorbus aucuparia**

⊖3 ×**Sorbaronia fallax** nothosubsp. **mitschurinii**

(A. K. Skvortsov & Maitul.) Stalaž **marjapihlonia**

bärsorbaronia

Aronia xmitschurinii A. K. Skvortsov & Maitul.

×**Sorbaronia mitschurinii** (A. K. Skvortsov & Maitul.)

Sennikov

Stalažs ja Bädere (2023) totesivat, että koska ×**Sorbaronia mitschurinii** on ×**S. fallaxin takaisinristeymä** toisen vanhem-

▶ **Häntäluppiot**, *Bencomia*, ovat pensaita, joita luonnehtivat riippuvat, häntämäiset kukinnot. Suku on Kanariansaarille endeeminen ja sisältää neljä lajia, joista kuvan kanarianhäntäluppio, *B. caudata*, on yleisin ja kuuluu laakerimetsien (laurisilva) lajistoon.

Teneriffa, Badajoz 5.4.2008 Leena Helynranta



▲ Alkuaan euraasialainen ja pohjoisafrikkalainen sievä ketokasvi kaitarehuvirna, *Vicia sativa* subsp. *nigra*, on levinnyt ihmisen avuitse myös Uuteen Maailmaan ja Australiaan.

El Hierro, Pico Malpaso 26.3.2013 Leena Helynranta





◀ ◀ **Marjapihlonia**, *×Sorbaronia fallax* nothosubsp. *mitschurinii*, on nykyään hyvin suosittu aidanne-, suoja-, koriste- ja marjapensas, jonka näkee yhä useammin myös lintujen levittämänä karkulaisena metsiköissä, kallioilla ja soistumilla.

Helsinki, Myllypuro 17.8.2024 Arto Kurtto
Helsinki, Vuosaari, Uutela 12.6.2023 Arto Kurtto



pansa *Aronia melanocarpum* kanssa, täytyy ensin mainittu nuorempi risteymänimi synonymisoida jälkimmäisen kanssa. Tämä perustuu kansainvälisen nimityskoodin artiklaan, jossa sanotaan "When all the parent taxa can be postulated or are known, a nothotaxon is circumscribed so as to include all individuals recognizably derived from the crossing of representatives of the stated parent taxa (i.e. not only the F1 but subsequent filial generations and also back-crosses and combinations of these). There can thus be only one correct name corresponding to a particular hybrid formula; this is the earliest legitimate name at the appropriate rank, and other names corresponding to the same hybrid formula are synonyms of it". Kun marjapihlonia halutaan – ihan syystä – muodollisesti nimetä omalaatuiseena ja taloudellisesti tärkeänä purppurapihlonian "osana", voi sille antaa **risteymärodun** statuksen, jollaiseksi em. kirjoittajat valitsivat tason **nothosubspecies** (risteymäälalaji). Oikeampi ratkaisu voisi olla, että marjapihloniaa pidettäisiin apomiksin kautta itseenästyneenä lajina, jolloin se voitaisiin sijoittaa omaan sukuunsa samalla tavoin kuin Sennikov ja Kurtto (2017) menettelivät pihlajien fylogeneettisessä luokittelussaan.

Marjapihloniaa kutsuttiin Suomessa aluksi **marja-aroniaksi**, mutta nimi marjapihlonia otettiin viljelykasvien nimityksessä (!) käyttöön kasvin risteymäsyntyperän tultua ymmärretyksi. Muutosta vastaan on melkoisesti purnattu, ja nimeä marja-aronia käytetään yhä paljon yleisemmin kaupallisesti.

Waldsteinia Willd. **ansikat waldsteinior**

Protopopova ym. (2023) osoittivat varsin vakuuttavasti, että ansikat on perustellumpaa käsitellä itsenäisenä sukuna *Waldsteinia* kuin sisällyttää ne Smedmarkin (2006) päätelemää seuraten sukuun *Geum*. Uusinta selvitystä noudattaen Suomessa luonnonvaraisina tavattujen ansikoiden nimitys muodostuu seuraavaksi:

03 **Geum ternatum** (Stephan) Smedmark **rönsyansikka** vintwaldsteinia ▶

03 **Waldsteinia ternata** (Stephan) Fritsch **rönsyansikka** vintwaldsteinia

Geum ternatum (Stephan) Smedmark

03 **Geum waldsteinia** Smedmark **mätäsansikka** rosett-waldsteinia ▶

03 **Waldsteinia geoides** Willd. **mätäsansikka** rosett-waldsteinia

Geum waldsteinia Smedmark



◀ **Rönsyansikka**, *Waldsteinia ternata*, säilyy sitkeästi viljelyjänteenä, mutta harvemmin asettuu viljelykarkulaiseksi puutarhajätteestä juurtuneena kuten kuvassa.

Helsinki, Kurkimäki 8.6.2022 Arto Kurtto

URTICACEAE nokkoskasvit

Suomen nokkosten selvittelyni (PU) siitä alkaen, kun tein heimon Euroopan nokkoskasvien luetteloon Euro+Med PlantBase (Uotila 2011), on ollut pitkä ja monivaiheinen taival. Työ oli keskeneräinen Suomen putkilokasvien nimistössä (Kurtto ym. 2019), eikä se juuri kohentunut myöhemmissä nimistön päivityksissä (Kurtto ym. 2020, 2022). Äskettäin (Uotila 2024) ilmestynyt yhteenveto toivottavasti vakiinnuttaa käsityksen Suomen isonokkostaksonista, mutta etenkin niiden levinneisyyden selvittely on vielä kesken. Vanhojen tietojen päivitys pitää tehdä näytteistä määrittämällä, sillä valitettavasti eri floorissa ja artikkeleissa aikaisemmin käytetyt nimet eivät aina vastaa nykyisiä taksonirajauksia, mikä osin näkyy useiden nimien auct.-määrittäinä. **Seuraavassa luetellaan Suomen isonokkosten nykyisin hyväksytyt taksonit** (Uotila 2024) selvittäen niiden nimien suhdetta nykyisiin taksonirajauksiin sekä pelkistetään ao. taksonien ja ulkomaisten isonokkosten alalajien nimistö Suomen putkilokasvien luettelon tapaan.

Urtica dioica subsp. **dioica**

Alalajitasolla käytetty *dioica*-epiteetti on sisältänyt pääosin myös nykyisen subsp. *subinermis* (mm. Nurmi 1984, 1998, 2000).

Urtica dioica subsp. **dioica** var. **dioica**

Muunnostasolla käytetty *dioica*-epiteetti on aiemminkin vastannut taksonin nykykonseptia.

Urtica dioica subsp. **dioica** var. **holosericea** Fr. 1828
U. dioica f. *holosericea* (Fr.) Saclan, Kihlman & Hjelt 1889
Kapealehtisten isonokkosten taksonominen erottaminen ja siihen liittyvä *holosericea*-epiteetin käyttö muunnos- ja muototasolla on ollut vaihtelevaa. Nimi on kuitenkin aina kohdistunut kapealehtisiin, hapsikarvaisiin mutta poltinkarvattomiin isonokosiin, joista pääosa edustaa nykyistä subsp. *subinermistä*. Lounaisissa var. / f. *holosericea* -nimillä kerätyissä tai julkaistuissa isonokkosissa on kuitenkin mukana myös samaa taksonia kuin nimillä nykyäänkin tarkoitetaan. Sen sijaan alalajitason nimi *Urtica dioica* subsp. *holosericea* (Nutt.) Thorne, nom. illeg., kuuluu amerikkalaisen nokkostaksonin *U. gracilis* Ait. subsp. *holosericea* (Nutt.) W. A. Weber synonyymiikkaan.

Urtica dioica subsp. **sondenii** (Simmons) Hyl. 1971

U. dioica var. *sondenii* Simmons 1910, nom. illeg.

U. sondenii (Simmons) Avrorin ex Geltman 1988

U. dioica var. *glabra* Hartm. 1832

U. dioica f. *glabra* (Hartm.) H. Lindb. 1901

U. dioica f. *glabrescens* Saclan 1889

U. gracilis auct.

Lähes kaljulle pohjoiselle rodulle kuuluvan *sondenii*-epiteetin aikaisempi käyttö laji- ja muunnostasolla vastaa pohjoisessa taksonin nykyrajausta samoin kuin *glabra*-epiteetin käyttö muunnos- ja muototasolla; etelässä mukana on myös nykyistä subsp. *subinermistä*. Suomen putkilokasvien luettelossa (Kurtto ym. 2019) ja sen ensimmäisessä päivityksessä (Kurtto ym. 2020) subsp. *sondeniin* rajaus oli selvästi erilainen ja sisälsi myös var. *holosericean*.

Urtica dioica subsp. **subinermis** (R. Uechtr.) Weigend 2005

U. dioica var. *subinermis* R. Uechtr. 1863

U. subinermis (R. Uechtr.) Thomé ex Hand & Buttler 2007

U. dioica var. *holosericea* auct.

U. dioica subsp. *galeopsifolia* auct.

U. galeopsifolia auct.

Subsp. *subinermis* sisältää ison osan aikaisemmin f./var. *holosericeaksi* ja osan eteläisistä subsp. *sondeniiksi* määritetyistä näytteistä ja tiedoista. Venäjällä yleisesti (mm. Tzvelev 2000) ja Pohjolassakin joskus (mm. Elven ym. 2022) siitä on käytetty nimiä *U. galeopsifolia* / *U. dioica* subsp. *galeopsifolia*, jotka kuitenkin kuuluvat toiselle isonokkostaksonille (*U. dioica* subsp. *pubescens*).

Pitkien ja mutkikkaiden nimien välttämiseksi on kasvien rotujen suomenkielisissä nimissä lajinimi toisinaan mukana ilman etumäärittetään tai -määritteitään. Niinpä isonokkosten, *Urtica dioica*, alalajeista on käytetty kansallisia nimiä etelänokkonen ja pohjannokkonen, jotka voidaan mieltää lajitason nimiksikin. On kuitenkin hyvä lisätä näihin ja vastaaviin nimiin määrite "iso", sillä se on tosi lyhyt ja pitää koossa lajin muuntelun koko alueellaan seuraavan kaksiosaisen luettelon mukaisesti

Suomessa luonnonvaraiset isonokkostaksonit Uotilan (2024) mukaan Suomen putkilokasvien luettelon päivityksensä

- **Urtica dioica** subsp. **dioica** etelänisonokkonen vanlig brännässla
- **Urtica dioica** subsp. **dioica** var. **dioica** rikkaisokkonen ogrännässla
- **Urtica dioica** subsp. **dioica** var. **holosericea** Fr. lehtoisonokkonen skogsnässla
Urtica dioica subsp. *sondenii* var. *holosericea* Fr.
- **Urtica dioica** subsp. **sondenii** (Simmons) Hyl. lapinisonokkonen fjällnässla
- **Urtica dioica** subsp. **subinermis** (R. Uechtr.) Weigend idänisonokkonen östnässla

Muut isonokkosten alalajit

Urtica dioica subsp. **afghanica** Chrtk afganistaninisonokkonen

Urtica dioica subsp. **gansuensis** C. J. Chen gansunisonokkonen

Urtica dioica subsp. **kurdistanica** Chrtk iraninisonokkonen

Urtica dioica subsp. **pubescens** (Ledeb.) Domin kaakonisonokkonen

CELASTRACEAE kelasköynnöskasvit

Poistoja

Celastrus L. kelasköynnökset trädödare

⊗**3** **Celastrus orbiculatus** Thunb. japaninkelasköynnös japansk trädödare

Suvusta ja lajista ei ole aidosta karkalaisuudesta kertovia havaintoja.

VIOLACEAE orvokkikasvit

- **Viola canina** × **riviniana** = **Viola** × **intersita** Beck
▶ **Viola canina** × **riviniana** = **Viola** × **kiliensis**

E. H. L. Krause

Viola × *intersita* Beck

SALICACEAE pajukasvit

- ? *Salix aurita* × *caprea* × *cinerea* ► ? *Salix aurita* × *caprea* × *cinerea* = *Salix* × *woloszczakii* Zalewski
- *Salix caprea* × *starkeana* ► *Salix caprea* × *starkeana* = *Salix* × *sarmatica* Zapal.
- *Salix cinerea* × *myrsinifolia* = *Salix* × *puberula* Döll ► *Salix cinerea* × *myrsinifolia* = *Salix* × *strepida* Schleich.
ex J. Forbes
Salix × *puberula* Döll
- *Salix cinerea* × *starkeana* ► *Salix cinerea* × *starkeana* = *Salix* × *coerulescens* Döll

Seuraavat risteymät otetaan nyt **varmistettuina** luetteloon mukaan (aiemmin epävarmoina):

- *Salix aurita* × *bebbiana*
- *Salix aurita* × *myrsinifolia* × *phylicifolia*
- *Salix caprea* × *glauca*
- *Salix glauca* × *hastata*
- *Salix hastata* × *lapponum*
- *Salix hastata* × *myrsinifolia*
- *Salix hastata* × *reticulata*

LINACEAE pellavakasvit

Poisto

- ⊗ *Linum grandiflorum* Desf. **punapellava** blomsterlin
Lajista ei ole aidosta karkulaisuudesta kertovia havaintoja.

LYTHRACEAE rantakukkakasvit

- *Lythrum portula* (L.) D. A. Webb **ojakaali** rödlänke
Peplis portula L. ► ● *Lythrum portula* (L.) D. A. Webb
(**kalju**)ojakaali rödlänke
Peplis portula L.

Aikanaan itsenäisenä pidetty suku *Peplis* oli saanut suomenkieliseksi nimekseen ojakaalit. Nyt rantakukkien sukuun siirrettyinäkin sen ainoan meikäläisen lajin nimenä on haluttu säilyttää ojakaali. Mutta ojakaaleja on muitakin, minkä vuoksi lajimme kansallinen nimi tarvitsee tarkenteen.

ONAGRACEAE horsmakasvit

- *Epilobium montanum* × *roseum* = *Epilobium* × *heterocaula* Borbás ► *Epilobium montanum* × *roseum* = *Epilobium* × *heterocaulon* Borbás



▲ Linssikrassin, *Lepidium chalepense*, uusi suomenkielinen nimi juontuu liduista, jotka tai joiden puoliskot muistuttavat linssin, *Vicia lens*, siemeniä; englanniksi laji on lens-podded hoary cress tai lens-podded white-top.

Kazakistan, Taraz 9.5.2024 Elmira Mustafa / iNaturalist

BRASSICACEAE ristikkukkasvit

- ⊙ *Barbarea vulgaris* subsp. *arcuata* (Opiz ex J. Presl & C. Presl) Hayek **kaaripeltokanankaali** vanlig sommargyllen
Barbarea vulgaris var. *arcuata* (Opiz ex J. Presl & C. Presl) Fr.
► ⊙ *Barbarea vulgaris* subsp. *arcuata* (Opiz ex J. Presl & C. Presl) Čelak. **kaaripeltokanankaali** vanlig sommargyllen
Barbarea vulgaris var. *arcuata* (Opiz ex J. Presl & C. Presl) Fr.
- ⊗ *Brassica tournefortii* Gouan **välimerenkaali** medelhavskål ► ⊗ *Coincya tournefortii* (Gouan) Alcaraz, T. E. Díaz, Rivas Mart. & Sánchez-Gómez **välimerennokkasinappi** medelhavskål
Brassica tournefortii Gouan
Laji on tavattu Suomessa ainoastaan vuonna 1953 Raisiossa viljatulokkaana (todennäköisesti turkkilaisen rukiin mukana; Suominen 1979).

Lisäys

- ⊗ *Lepidium chalepense* L. **linssikrassi** syrisk krassing
Cardaria draba subsp. *chalepensis* (L.) O. E. Schulz
Tämä luontaisena pääasiassa lounaisaasialainen kasvi on tavattu Raisiossa myllyn kaatopaikalla turkkilaisen rukiin mukana saapuneena 1950-luvulla (Suominen 1979) ja oli mukana jo aiemmassa Suomen putkilokasvien luettelossa (Kurtto & Lahti 1987) nimillä *Cardaria draba* subsp. *chalepensis*, kiilakynsimökrassi.

◀ Meikäläisen ojakaalin, *Lythrum portula*, kansalliseen nimeen lisättiin tarkenne 'kalju', koska ojakaaleja on muitakin, muun muassa eteläisempi laaja-alueinen karvaojakaali, *Lythrum borysthenicum* (syn. *Peplis borysthenica*, kuvassa).

Espanja, Madrid 10.5.2023 Jorge Pérez Arienza / iNaturalist

POLYGONACEAE tatarikasvit

Bistorta (L.) Adans. **konnantattaret** ormrötter ► **Bistorta** (L.) Scop. **konnantattaret** ormrötter

- **Rumex alpinus** × **obtusifolius** = **Rumex** × **mezi** **Hausskn.** ► **Rumex alpinus** × **obtusifolius** = **Rumex** × **mezi** **Hausskn.**

CARYOPHYLLACEAE kohokkikasvit

- ⊗ **Cerastium brachypetalum** Pers. **lyhytterähärkki** ragg-arv ► ⊗ **Cerastium brachypetalum** Pers. **partahärkki** ragg-arv
Suomenkielinen nimi on syytä lyhentää, sillä suoraan tieteelliseen nimeen perustuva "lyhytterähärkki" on liian pitkä lajin peräti kymmenkunnan alalajin suomenkielisiin nimiin (esim. välimeren-partahärkki vs. välimerenlyhytterähärkki). "Parta" ja ruotsin "ragg" tulevat verholehtien, kukkaperien ja kukkien tukilehtien runsaasta ja pitkästä hapsikarvoituksesta. – Laji on tavattu Suomessa vain vuonna 1940 Helsingin Lauttasaassa marokkolaisen korkkitammen mukana saapuneena (Pettersson 1952) ja kuuluu suvun varsin hankalasti määritettävien yksivuotisten lajien ryhmään, josta Suomessa kasvavat vakinaisina tahmahärkki, *Cerastium glutinosum*, ja mäkihärkki, *C. semidecandrum*.

Poisto

- **Dianthus barbatus** × **chinensis** L.
Risteymästä ei ole aidosta karkulaisuudesta kertovia havaintoja.

Rabelera M. T. Sharples & E. A. Tripp **kevättähtimöt** buskstjärnblommor ► **Rabelera** M. T. Sharples & E. A. Tripp **toukotähtimöt** buskstjärnblommor
Kurto ym. (2020) ottivat tälle suvulle käyttöön kansallisen nimen kevättähtimöt, koska silloin sukua pidettiin monotyypisenä eli yksilajisena. Arabi ym. (2022) lisäsivät fylogeneettisen analyysin perusteella sukuun toisen lajin eli Etelä-Anatolian, Kyproksen ja Libanonin **kiikiantähtimön**, *Rabelera cilicica* (Boiss. & Balansa) Arabi, Rabeler & Zarre. Siksi suvun suomenkielinen nimi on syytä muuttaa. Etumäärä "touko" viittaa lajien tähtimöille varhaiseen kukintaan.

AMARANTHACEAE revonhätäkasvit

- ⊗ **Amaranthus graecizans** L. **kreikanrevonhätä** grek-amarant ► ○ **Amaranthus graecizans** L. **solmurevonhätä** grekamarant
- ⊗ **Amaranthus graecizans** var. **silvestris** (Desf. ex Vill.) Asch. **leveäkreikanrevonhätä** bredbladig grekamarant ►
○ **Amaranthus graecizans** subsp. **silvestris** (Vill.) Brenan **leveäsolmurevonhätä** bredbladig grekamarant
Amaranthus graecizans var. *silvestris* (Vill.) Asch. & Schweinf.

Laajalla luontaisalueellaan, joka ulottuu Etelä-Euroopasta ja suurimmasta osasta Afrikkaa läpi eteläisen Aasian Kiinaan asti, laji muuntelee melkoisesti ja on sen myötä jaettavissa useiksi alalajeiksi. Näin ollen tähän saakka käytössä ollut suomenkielinen nimi kreikanrevonhätä on liian rajoitteinen ja vallankin rotujen suomenkielissä nimissä suorastaan käyttökelvoton. "Kreikan"

tilalle on tässä vaihdettu "solmu" kuvaamaan versojen solmuista ulkonäköä, joka johtuu lukuisista pienistä, lehtihankaisista kukkaryhmistä. – Suomessa solmurevonhätä on tietyvästi tavattu vain kahdesta paikasta eli kuopiolaisesta kaalimaasta 1919 (H) ja Turun Maariasta aiemmalta puutarhapalsta-alueelta 2018 (<http://tun.fi/MKC.38349536>). Kummassakin tapauksessa kyseessä on subsp. *silvestris*.

- **Amaranthus rudis** J. D. Sauer **kansasinrevonhätä** kansasamarant ► ○ **Amaranthus tuberculatus** (Moq.) J. D. Sauer **kansasinrevonhätä** kansasamarant
Amaranthus rudis J. D. Sauer
Tämä itäisestä USA:sta kotoisin oleva laji on tavattu 1980-luvulla Naantalissa ja Raisiossa satunnaisena tulokkaana, nähtävästi soijan mukana saapuneena.

POLEMONIACEAE sinilatvakasvit

Linanthus Benth. **virvakukat** neijikgiliaisläktet ►

Leptosiphon Benth. **virvakukat** barrgiliaisläktet

- ⊗ **Linanthus androsaceus** (Benth.) Greene **kirjovirvakukka** barrgilia ► ⊗ **Leptosiphon androsaceus** Benth. **kirjovirvakukka** barrgilia
Linanthus androsaceus (Benth.) Greene

Kaikki neljä Suomessa koristekasveina viljeltyä virvakukkalajia on palautettu alkuperäiseen sijoitussukuunsa *Leptosiphon* (mm. Bell & Patterson 2000, Hankamp ym. 2016), jolle suomenkielisen nimen virvakukat voidaan siten katsoa kuuluvan, vaikka Suomesta puuttuva suku *Linanthus* myös säilyy, nyt kansallisena nimenään tieteellistä nimeään mukaillen **pellaviot**.

GENTIANACEAE katkerokasvit

- **Centaurium pulchellum** (Sw.) Druce **pikkusappi** dvärgarun ► ● **Centaurium pulchellum** (Sw.) Hayek ex Hand.-Mazz., Stadlm., Janch. & Faltis **pikkusappi** dvärgarun
Englantilainen George Claridge Druce julkaisi nimikombinaation vuonna 1907, kun taas itävaltalaisen Heinrich Raphael Eduard Handel-Mazzettin ynnä muiden kombinaatio ilmestyi 1906.
- **Gentiana amarella** × **campestris** ► ● **Gentiana amarella** × **campestris** = **Gentiana** × **aerimontana** S. E. Fröhner

BORAGINACEAE lemmikkikasvit

Poistoja (suku ja laji)

Iberodes M. Serrano, R. Carbajal & S. Ortiz **vitikaihonkukat** lammtungor

- ⊗₃ **Omphalodes linifolia** (L.) Moench **kesäkaihonkukka** lammtunga [Kurto ym. 2019] ► ⊗₃ **Iberodes linifolia** (L.) M. Serrano, R. Carbajal & S. Ortiz **kesäkaihonkukka** lammtunga [Kurto ym. 2020]
Lajista ei ole aidosta karkulaisuudesta kertovia havaintoja.
- **Myosotis decumbens** Host **lapinlemmikki** fjällförgätmigej ► **Myosotis decumbens** Host **hallalemmikki** fjällförgätmigej
Kasveillemme on varsin usein annettu "nurkkakuntaisia" kansallisia nimiä, joita ei voi käyttää laajemmalla maantieteellisessä katsannossa. Niinpä nimi lapinlemmikki ei käy tälle lajille, kun

► Rennohkon savikkakoison, *Solanum chenopodioides*, lehdet ovat myötäisesti pehmeäkarvaisia ja tavallisesti aivan ehyitä ja ehytlaitaisia

Näyte Helsinki, Malmi 2023 T. Hietanen (H)

sen alalajitkin nimetään suomeksi seuraavassa luetteloidusti. Määrite "halla" kertoo, että kyseessä on kaikkialla hyisten alueiden kasvi (josta on käytetty myös nimeä *Myosotis frigida*).

Alalajit

Myosotis decumbens subsp. **decumbens** **lapin-hallalemmikki**

Myosotis decumbens subsp. **florentina** Grau **apenniinienhallalemmikki**

Myosotis decumbens subsp. **kernereri** (Dalla Torre & Sarnth.) Grau **tirolinhallalemmikki**

Myosotis decumbens subsp. **rifana** (Maire) Greuter & Burdet **marokonhallalemmikki**

Myosotis decumbens subsp. **teresiana** (Sennen) Grau **pyreneittenhallalemmikki**

Myosotis decumbens subsp. **variabilis** (P. Angelis) Grau **kirjohallalemmikki**

- **Myosotis laxa** subsp. **caespitosa** (Schultz) Hyl. ex Nordh. järvirantalemmikki vanlig sumpförgätmigej
 - ● **Myosotis laxa** var. **caespitosa** (Schultz) Apelgren järvirantalemmikki vanlig sumpförgätmigej
 - Myosotis laxa* subsp. *caespitosa* (Schultz) Hyl. ex Nordh.
 - ● **Myosotis laxa** var. **cespitosa** (Schultz) Apelgren järvirantalemmikki vanlig sumpförgätmigej
 - Myosotis laxa* subsp. *cespitosa* (Schultz) Hyl. ex Nordh.
- **Myosotis laxa** var. **caespitosa** × **scorpioides** ►
- Myosotis laxa** var. **cespitosa** × **scorpioides**



SOLANACEAE koisokasvit

- **Nicotiana** × **sanderae** W. Watson **koristetupakka** bloms-tertobak = **Nicotiana alata** × **forgetiana** W. Watson
- ○ **Nicotiana** × **sanderi** Mast. **koristetupakka** bloms-tertobak = **Nicotiana alata** × **forgetiana** W. Watson
- Nicotiana** × **sanderae** W. Watson

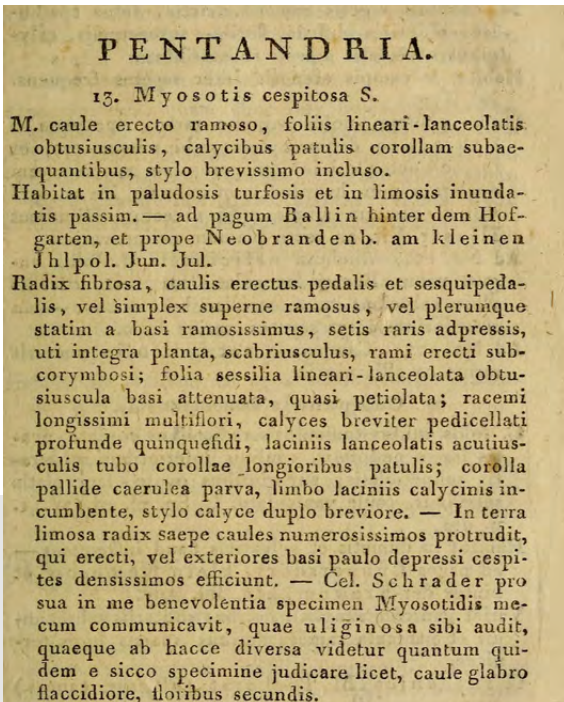
Kaksi lisäystä

- **Solanum chenopodioides** Lam. **savikkakoiso** filtnatt-skatta

U. Helsinki, Malmi lentoasema. Lentoasemantien itäpiennar, lähellä verkkoaidan porttia olevan pienen joutomaakentän reunassa (6683247:3391937), matalalla multaisella maakasalla 3 erikokoista yksilöä 24.9.2023 T. Hietanen 5023 (H; det. A. Kurto 2024)

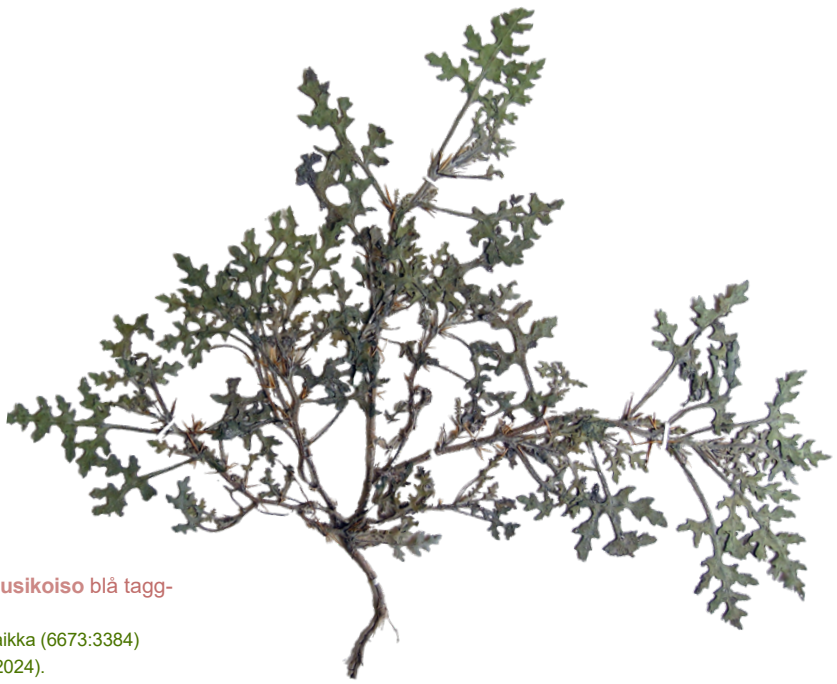
Laji on kotoisin itäisestä Etelä-Amerikasta ja on tavattu tulokkaan kaikissa maanosissa Etelämannerta lukuun ottamatta, Euroopassa ainakin 10 maassa, joista puolessa jo vakiintuneena. Lajin sanotaan kulkeutuneen maailmalle ainakin villan, puutavaran ja viljan matkassa (ks. Verloove 2024 ja sen kirjallisuusviitteet). Malmilla tulotavaksi voisi arvella linnunsiementä.

◀ Lajin *Myosotis cespitosa* alkuperäiskuvaus (protologi) C. F. Schultzin (1765–1837) teoksessa *Prodromi Flori Stargardiensis Supplementum Primum* (1819). Stargard on nykyisin luoteisen Puolan (Länsi-Pommerin) piirikunta, mutta teoksen alue ulottui myös nykyiseen koilliseen Saksaan, jonka Mecklenburgin-Etu-Pommerin osavaltion kaupunki Neubrandenburg ("Neobrandenb.") on.



► Sirosti liuskaiset lehdet ja erikokoiset neulamaiset piikit tekevät arbuusikoisosta, *Solanum citrullifolium*, varsin omaperäisen näköisen. Tämä yksilö ei ole kerennyt kehittää valmiiksi komeita violetteja kukkia, joiden verhiö suurenee piikkipallon kaltaiseksi.

Näyte Helsinki, Jätkäsaari 1925 M. Puolanne (H)



⊗ **Solanum citrullifolium** A. Braun **arbuusikoiso** blå taggborre

U. Helsinki, Jätkäsaari, lastaus- ja kaatopaikka (6673:3384) 2.10.1925 M. Puolanne (H; det. A. Kurto 2024).

Tämä piikkäs koiso, jonka lehdistä on paljon samaa näköä kuin vesimelonilla eli arbuusilla, ilmeisesti saavutti Helsingin läpi 1920-luvun jatkuneen runsaan pohjoisamerikkalaisen rukiin tuonnin myötä (vrt. Suominen 1979). Näkemystä tukee sekin, että lajin luontainen alue ulottuu Meksikon pohjoisosista USA:n keskeiselle vilja-aitalle eli preeriavyöhykkeelle, pohjoisessa Keskilännen lounaisosiin saakka.

● **Solanum nigrum** var. **nigrum** **silomustakoiso** vanlig nattskatta

Solanum nigrum subsp. *nigrum* var. *atriplicifolium* Desp.

► ● **Solanum nigrum** var. **nigrum** **silomustakoiso** vanlig nattskatta

Solanum nigrum subsp. *nigrum* var. *atriplicifolium*

N. H. F. Desp.

Pitkä ja runsas kukinta sekä helppohoitoisuus nostivat tämän lajin, tarkemmin sanottuna sen valkokukkaisen lajikkeen 'Snowflake' eli lumiherttasomakki, Suomessa suosituksi kesäkukaksi etenkin ampeleissa pari vuosikymmentä sitten. Aluksi kasvista käytettiin Suomessa nimeä *Bacopa* 'Snowflake', lumihutiale, mutta yli 60-lajinen suku *Bacopa* on oikeasti heimon Plantaginaceae jäsen. Sittemmin "lumihutiale" katsottiin eteläisen Afrikan suvun *Sutera* lajiksi. Kornhall ja Bremer (2004) kuitenkin osoittivat, että tuohon sukuun yleisesti sisällytetty jo vuonna 1836 kuvattu suku *Chaenostoma* on palautettava arvoonsa ja sukuun *Sutera* jää vain neljä lajia. Mainittakoon vielä, että vuonna 1800 Linnén "apostoli" Carl Peter Thunberg (1743–1828) kuvasi herttasomakin tieteelle uutena lajina nimellä *Manulea cordata* eli nykykäsitöksen mukaan yli 70-lajiseen sukuun, joka niin ikään on alkuperältään eteläafrikkalainen!

PLANTAGINACEAE ratamokasvit

● **Veronica longifolia** × **spicata** ► ● **Veronica longifolia** × **spicata** = **Veronica** × **media** Schrad. hällveronika

SCROPHULARIACEAE syyläjuurikasvit

Sutera Roth somakit snöflingor ► **Chaenostoma** Benth. somakit snöflingor

OM **Sutera cordata** (Thunb.) Kuntze **herttasomakki** snöflinga

► OM **Chaenostoma cordatum** (Thunb.) Benth. **herttasomakki** snöflinga

Sutera cordata (Thunb.) Kuntze

► **Punakko**, *Bartsia alpina*, on sittenkin ainoa laji suvusaan, vaikka yhteen aikaan siihen haluttiin sisällyttää myös mediterranis-afrikkalainen ►► kirjobellardia, *Bellardia trixago*, joka hämmästyttää jopa saman esiintymän kukiltaan aivan erivärisillä yksilöillä.

Kuusamo, Liikasenvaara 7.7.2008 ja La Palma, La Galga 16.4.2015 Leena Helynranta



LAMIACEAE huulikukkaiskasvit

⊗**M** *Hyssopus officinalis* L. (rohto)isoppi isop ▶

⊗**M** *Dracocephalum officinale* (L.) Y. P. Chen & B. T. Drew
(rohto)isoppi isop
Hyssopus officinalis L.

Koska sukunimi *Dracocephalum* on suvultaan neutri, saa lajipeiteetti muodon *officinale* eikä maskuliinimuotoa *officinalis*, jonka Kurtto ym. (2023) virheellisesti antoivat.

OROBANCHACEAE näivekasvit

● *Bartsia alpina* L. (pohjan)punakko svarthö ▶

● *Bartsia alpina* L. **punakko** svarthö

Fylogeneettiset tutkimukset (mm. Scheunert ym. 2012, Uribe-Convers & Tank 2016) ovat tuoneet uutta valoa näivekasvien sukuryhmän (tribus) Rhinanthaeae luokitteluun. Yhtenä tuloksena on, että suku *Bartsia* on monotyypinen eli *B. alpina* on sen ainoa laji. Niinpä sen suomenkielisessä nimessä ei enää tarvita etumääritettä.

Parentucellia Viv. tahmayrtit gulhösläktet ▶ **Bellardia** All.
bellardiat

○ *Parentucellia viscosa* (L.) Caruel **keltatahmayrtti**
gulhö ▶ ○ **Bellardia viscosa** (L.) Fisch. & C. A. Mey.
keltabellardia gulhö

Parentucellia viscosa (L.) Caruel

Tämä lajin siirto toiseen sukuun on yksi edellä *Bartsia alpinan* tekstissä mainittujen tutkimusten seurauksista. Suku *Parentucellia* kyllä säilyy, mutta sen lajeja (kaksi) ei ole Suomessa tavattu. Keltabellardia on tallennettu Suomesta vain Etelä-Savon Kangasniemeltä tienvarren uudelta nurmikolta 1983 (A. Kurtto, H) seuranaan yleisemmät nurmikkosiementulokkaat hiirenhäntänahta, *Festuca myuros*, ja mäkikattara, *Bromus hordeaceus*.

Suvussa *Bellardia* on nyt myös kaksi lajia, jotka on aikain mittaan sisällytetty lukuisiin muihinkin sukuihin (*Alectorolophus*, *Bartsia*, *Buchnera*, *Euphrasia*, *Glossostylis*, *Lasiopera*, *Rhinanthus*, *Trixa*go!).

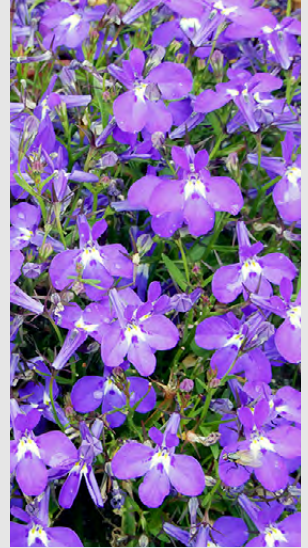
CAMPANULACEAE kellokasvit

Lobelia L. lobeliat lobelior ▶ **Lobelia** L. (viuhka)lobeliat
lobelior

Suomenkielisen nimen tarkenne on tarpeen, koska olemassa ovat myös **tähtilobeliat** (*Lithotoma*) ja **perholobeliat** (*Monopsis*), joiden lajeja on Suomessakin koristekasveina. Aiempi suku **kellolobeliat** (*Pratia*) sisällytetään nykyisin viuhkalobelioihin, joka on noin 440-lajinen lähes kosmopoliittinen suku ja jota edustavat Suomessa vain nuottaruoho, *L. dortmanna*, ja vajaat kymmenen koristekasveina viljeltyä lajia.

▶ **Meripujuo**, *Artemisia vulgaris* var. *coarctata*, voi olla kauttaaltaan runsaan vaaleakarvainen. Ruotsinpyhtäällä syntynyt vuorimestari J. H. af Forselles (1785–1855) kuvasi meripujon tieteelle uutena lajina *Artemisia coarctata* vuonna 1807 Suomesta (ilmeisesti kotitienseltaan itäisen Suomenlahden pohjoisrannikolta) ja Ruotsista (Öölanti).

Kotka, Rankki 22.7.2021 Arto Kurtto



▲ Kukkién rakenne todistaa, että muuten niin erilaiset nuottaruoho, *Lobelia dortmanna*, ja sinilobeliat, *L. erinus*, kuuluvat samaan viuhkalobelioiden suureen sukuun.

Kitee, Salmenranta 20.7.2018 Leena Helynranta

Joutsa, Rutalahden enklava 24.7.2020 Arto Kurtto

ASTERACEAE asterikasvit

- **Anthemis arvensis** × **Cota tinctoria**
Anthemis arvensis × *tinctoria* ▶
Anthemis arvensis × **Cota tinctoria** = ×**Cotanthemis adulterina** (Wallr. ex E. Hallier) J. M. H. Shaw
Anthemis arvensis × *tinctoria*
- **Artemisia vulgaris** var. **coarctata** (Forselles) Lindm. **meripujuo** strandgråbo ▶ ● **Artemisia vulgaris** var. **coarctata** (Forselles) Hartm. **meripujuo** strandgråbo
Auktorisiteeraus on korjattu Vären (2007) nimistökoosteen mukaisesti.





OM *Bidens ferulifolia* (Jacq.) DC. **ampelirusokki** ampelskära ▶ OM *Bidens triplinervia* Kunth **ampelirusokki** ampelskära

Bidens ferulifolia auct. hort.

Tämä Väli-Amerikasta ja Etelä-Amerikan länsiosista kotoisin oleva sirosti liuskalehtinen rusokki on Suomessa varsin suosittu ampelikasvi. Siitä on paljon mutta virheellisesti käytetty nimeä *Bidens ferulifolia*. Ampelirusokin viljellyt muodot lienevät luetavissa muunnokseen var. *macrantha* (Wedd) Sherff (Verloove 2024; tämä on erinomaisen hyödyllinen Belgian tulokaskasvien sivusto!).

• **Carduus crispus** × **nutans** = **Carduus xstangii** H. Buek ex Nyman ▶ **Carduus crispus** × **nutans** = **Carduus xstangii** H. Buek

Lisäys (suku)

Phonus Hill **saffloriot**

⊗ **Carthamus lanatus** L. **villasafiori** luddsaflor ▶

⊗ **Phonus lanatus** (L.) Hill **villasafiori** luddsaflor *Carthamus lanatus* L.

Jo López González (1990) ehdotti maineikkaan englantilaisen säveltäjän, näyttelijän, kirjailijan ja botanistin John Hillin (n. 1714–1775) valtavassa 26-osaisessa teoksessaan The Vegetable System vuonna 1762 julkaiseman Linnén *Carthamus*-suvusta erottaman asterikasvisuvun *Phonus* palauttamista kunniaan. Lähes kolme vuosikymmentä myöhemmin Herrando-Moraira ym. (2019) katsoivat ehdotuksen olevan perusteltu myös nykyaikaisten fylogeneettisten tutkimusten valossa. Sukuun luetaan nyt neljä lajia, joista luontaisena pääasiassa Välimeren alueella kasvava villasafiori on tavattu Suomessa argentiinalaisen (!) viljan mukana saapuneena 1960-luvulla Nokiolla (Suominen 1979).

Lisäys

⊗ **Centaurea nemoralis** Jord. **niittykaunokki** brunklint
OP. Oulu, Hietasaari (721:342), niitty 7.8.1953 V. J. Oinonen (H) (det. A. Kurtto 2024).

Lajin luontaisalueen ydin sijoittuu Ranskaan, pohjoiseen Sveitsiin ja lounaiseen Saksaan. Oulussa laji lienee ollut saksalaistulokas. Hietasaarella sijaisi jatkosodan aikana 1940-luvulla Saksan armeijan parakkialue ”Vaakunakylä” (ks. Ulvinen & Vilpa 2016).

◀ Ampelirusokista, *Bidens triplinervia*, on lukuisia kukanvärittään erilaisia lajikkeita (kuvassa BEEDANCE PAINTED RED). Ampelleissa riippumisen lisäksi laji sopii kesäukka-asetelmiin esimerkiksi kurjenpolviristeymän seuraan.

Helsinki, Itäkeskus 30.7.2019 Arto Kurtto

○ **Centaurea solstitialis** L. **keltaorakaunokki** stjärnklint
▶ ○ **Centaurea solstitialis** L. **orakaunokki** stjärnklint
Suomen kasviota (Hiitonen 1933) seuraten tästä lajista käytettiin pitkään suomenkielistä nimeä keltaorakaunokki. Kuitenkin puutarhala omi tuon nimen käyttöön lajille *Centaurea macrocephala*, minkä vuoksi *C. solstitialis* sai vuonna 1996 kansallisen nimen keltaorakaunokki. Nyt se lyhenee muotoon orakaunokki, jotta lajin monien rotujen suomenkielisistä nimityistä ei tule liian pitkiä, ja siksin, että yksi roduista on vaaleanpunakukkainen. – Laji on tavattu Suomessa pääasiassa tuontiviljan mukana saapuneena (Suominen 1979) satunnaistulokkaana myllyalueilla, kaatopajoilla, ratapihoilla ja puutarhoissa noin kaksi tusinaa kertaa, viimeksi 1980-luvulla.

▼ **Niittykaunokki**, *Centaurea nemoralis*, muistuttaa ahdekaunokkia, *C. jacea*, mutta kehtosuomujen kärkiäiset ovat kapeampia ja tummempia ja niistä alempien ja keskisten laidassa on pitkäkököjä ripsiä. Nurmikaunokilla, *C. phrygia*, puolestaan kehto on suorastaan musta ja sen lisäksi ovat vielä kapeampia ja pitempipirsisiä.

Näyte Oulu, Hietasaari 1958 V. J. Oinonen (H)





▲ Orakaunokin, *Centaurea solstitialis*, kehtoa suojaavat piikit vielä haaroivat lyhyemmiksi neuloiksi. Laji on levinnyt alkuperäisalueeltaan Välimeren piiristä ja lounaisesta Aasiasta muun muassa laajalti Pohjois-Amerikkaan ja Australiaan, joissa se on seuduittain julistettu hyvinkin haitalliseksi vieraslajiksi.

Gran Canaria, Ayagaures 13.4.2014 Arto Kurtto

- ⊗ **Centaurea stoebe** L. reininkauonokki sandklint ▶
- ⊗ **Centaurea stoebe** L. **hietakaunokki** sandklint

Tämä suomenkielisen nimen muutos toteutettiin jo vuonna 2004 (finto.fi/kassu/fi/), mutta Kurton ym. (2019) luetteloon jäi epähuomiossa aiemmin käytetty nimi reininkauonokki. Se pohjautui lajista aikanaan käytettyyn tieteelliseen nimeen *Centaurea rhenana* ja on maantieteellisesti aivan liian rajoittava kasville, jonka luontaisalue kattaa enimmän osan Euroopasta, ja lisäksi sopimaton rotujen suomenkielisten nimien perusosaksi. – Laji on tavattu Suomessa muutaman kerran satunnaisena vilja- ja saksalaistokkaana (Suominen 1979).

- ⊙ **Cirsium arvense** var. **incanum** (S. G. Gmel.) Ledeb. **seittipelto-ohdake** grå åkertistel
Cirsium arvense var. **vestitum** Wimm. & Grab. ▶
- ⊙ **Cirsium arvense** var. **vestitum** Krock. ex Wimm. & Grab. **seittipelto-ohdake** grå åkertistel
Cirsium arvense var. **incanum** (S. G. Gmel.) Ledeb.
- **Cirsium oleraceum** × **palustre** = **Cirsium** × **hybridum**
W. D. J. Koch. ex DC. ▶ **Cirsium oleraceum** × **palustre** = **Cirsium** × **hybridum** W. D. J. Koch

Lisäys (suku)

Anacis Schrank **helosilmät**

- OM **Coreopsis verticillata** L. **syyskaunosilmä** höstöga ▶
- OM **Anacis verticillata** (L.) Z. H. Weng, Z. J. Huang & Su Liu **syyshelosilmä** höstöga
Coreopsis verticillata L.

Tadesse ja Crawford (2023) jakoivat laajasti rajatun suvun *Coreopsis* L. viideksi sukuksi. Tähän asti syyskaunosilmänä tunnettu laji, jota Suomessa viljellään koristekasvina, päättyi siinä sukuun *Gyrophyllum* (Nutt.) Mesfin & D. J. Crawford, mutta

tuo nimi on laiton, koska jo paljon aiemmin oli validisti julkaistu samanniminen sammalsuku. Sen vuoksi Feng ym. (2024) palauttavat käyttöön sukunimen *Anacis*, joka on kastettu suomeksi helosilmiksi.

- ⊗ **Crepis sancta** (L.) Bornm. **välimerenkelkto** helgonfibbla
 - ▶ ⊗ **Crepis sancta** (L.) Bornm. **helokelkto** helgonfibbla
- Laji ei ole leimallisesti Välimeren alueen asukki ja sisältää myös vain Lounais-Aasiassa kasvavia rotuja. Se on tavattu Suomessa 1940-luvun alkupuoliskolla Pohjanlahden satamissa saksalaistokkaana sekä vuonna 1942 Helsingin Eteläsatamassa sotasaalisvaunussa ("i krigsbytesvagn").

- OM **Delairea odorata** Lem. **murattivillakko** sommarmurgöna
- ▶ OM **Delairea odorata** Lem. (**kapin**)**murattivillakko** sommarmurgöna

Villakoista, *Senecio*, vuonna 1844 erotettua sukua *Delairea* on pidetty yksilajisena eli pelkästään eteläisestä Afrikasta kotoisin olevan *D. odoratan* sisältävänä. Kuitenkin Funez ym. (2021) yllättäen kuvasivat kaakkoisen Brasilian Santa Catarinan osavaltiosta suvun toisen edustajan eli brasilianmurattivillakon, *D. aparadensis*. Siksi *D. odorata* on nyt saanut kotiseudustaan kertovan tarvittaessa käytettävän lyhyen etumääritteen.

▼ **Kapinmurattivillakko**, *Delairea odorata*, viihtyy muun muassa Kanariansaarilla haitalliseksi vieraslajiksi asti, mutta on tavattu Suomessa koristeistutusten ulkopuolella vain maa- ja puutarhajäteläjillä.

Teneriffa, Cuevas Negras 19.12.2008 Leena Helynranta



► Pisto-otavalvatti, *Sonchus asper* var. *spinosus*, on äkäisesti piikkisenä nimiensä veroinen.

Teneriffa, Erijos 21.11.2011 Leena Helynranta

Lisäyksiä (suku ja laji)

Doellingeria Nees **runsoasterit** flockastersläkätet

OM **Doellingeria umbellata** (Mill.) Nees **sarjarunsoasteri**
flockaster

Aster umbellatus Mill.

St. Kankaanpää: Mustakeidas (6869:3263). Kärnytien vieri, maakasalla, niukka 25.8.2024 P. Henttonen (tun.fi/MKA.1272513).

Pienehkö- mutta runsasmykeröiset runsoasterit on luontaisena pohjoisamerikkalainen 13-lajinen suku (Allen ym. 2019), josta on käytetty myös suomenkielistä nimeä valkoasterit (osa lajeista on kuitenkin sinipunakukkaisia). Sarjarunsoasteri, joka tunnetaan myös nimellä sarja-asteri, on kotoisin itäisestä Pohjois-Amerikasta.

OM **Mauranthemum paludosum** (Poir.) Vogt & Oberpr. **peikonkakkara** pysslingkrage

Leucanthemum paludosum (Poir.) Pomel ►

OM **Mauranthemum paludosum** (Poir.) Vogt & Oberpr.

(siro)peikonkakkara pysslingkrage

Leucanthemum paludosum (Poir.) Pomel

Tähän luontaisena Etelä-Espanjan ja Luoteis-Afrikan rannikko-seutujen sukuun kuuluu neljä lajia, joista Suomessa siropeikonkakkaraa viljellään koristekasvina ja on tavattu toisinaan satunaiskarkulaisenakin.

• **Senecio leucanthemifolius** subsp. **vernalis** × **vulgaris** =
Senecio ×**helwingii** Beger
Senecio vernalis × *vulgaris*



Senecio leucanthemifolius subsp. **vernalis** × **vulgaris** =
Senecio ×**pseudovernalis** (Zabel) Nyman ex Jacobasch

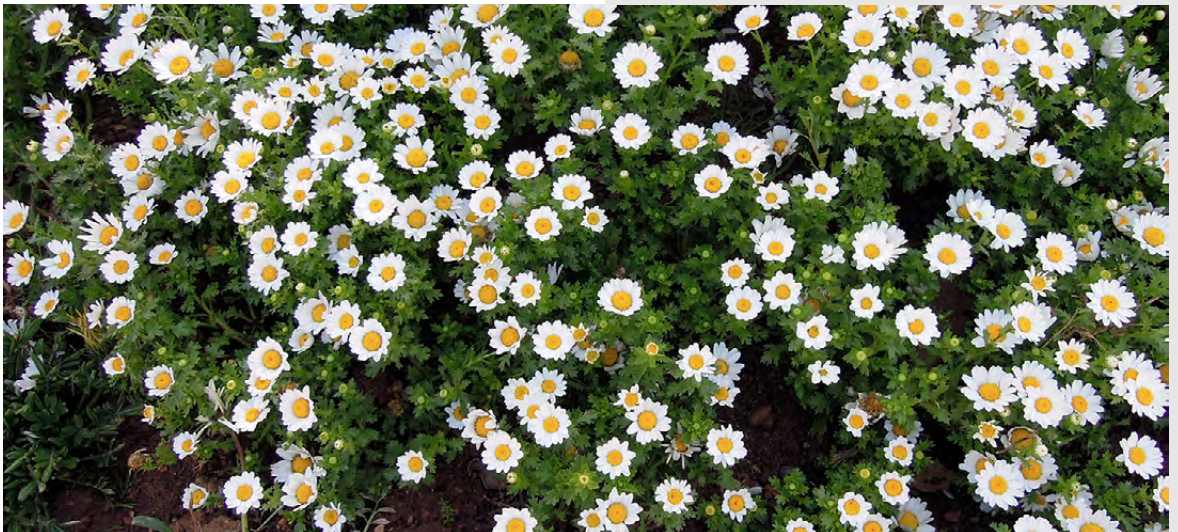
Senecio ×*helwingii* Beger

Senecio vernalis × *vulgaris*



▼ **Siropeikonkakkara**, *Mauranthemum paludosum*, masakylvöksenä puistossa.

Palma de Mallorca, Parc de ses Estacions 23.3.2023 Arto Kurtto



► **Liuskakaalivalvatin**, *Sonchus oleraceus* var. *lacerus*, lehdet ovat sirompirakenteiset kuin lajin nimimuunnoksella eli pyörökaalivalvatilla.

La Gomera, Vallehermoso 1.4.2019 Arto Kurto

- **Sonchus asper** subsp. **asper** var. **pungens** Bisch. **pisto-otavalvatti** ►
 - **Sonchus asper** subsp. **asper** var. **spinusus** Neilr. **pisto-otavalvatti**
Sonchus asper subsp. *asper* var. *pungens* Bisch.
Sonchus asper var. *pungens* Bisch. 1851 on nom. inval. eli nimi, jota ei ole julkaistu nimitysääntöjen edellyttämällä tavalla. Käypä muunnostason nimi tälle taksonille näyttää olevan var. *spinusus* Neilr. 1846, joka on siis myös vanhempi kuin nimi var. *pungens*.
- **Sonchus oleraceus** var. **lacerus** Wallr. **liuskakaalivalvatti** ► ● **Sonchus oleraceus** var. **lacerus** (Willd.) Desv. **liuskakaalivalvatti**

Lisäys ja muutos

- **Taraxacum boreipix** J. Räsänen **läikkävoikukka**
- **Taraxacum hirsuticaule** Rail. & Lundev. ined. **nukkavoikukka styvhärig maskros** ► ● **Taraxacum hirsuticaule** J. Räsänen **nukkavoikukka styvhärig maskros**

Räsänen (2024) kuvasi nämä voikukkalajit tieteelle uusina lappilaisten aineistojen pohjalta. Läikkävoikukka kuuluu suvun sektioon *Borea* (ahovoikukat) ja nukkavoikukka sektioon *Boreigena* (pohjanvoikukat), joiden koko suomalainen lajisto on pyritty sisällyttämään Suomen putkilokasvien luetteloomme.

CAPRIFOLIACEAE kuusamakasvit

○3 **Cephalaria alpina** (L.) Roem. & Schult. **alppikirahvin-kukka alpjättevädd**

EH. Hämeenlinna, Sairio (kaupunginosa), Sairionranta, Vanajaveden E-ranta radanvarilta seurailevan ulkoilureitin varsi kohdassa, jossa vesioja alittaa reitin (6769461:3362896). Ojan laitaniitty. Monivartinen kasvusto, joka kasvanut paikalla ainakin 15 vuotta. Sijaintinsa vuoksi tuskin kylvö- tai istutusperäinen. 5.7.2024 Hannu Kämäräinen (tun.fi/MKA.1266104).

Kurto ym. (2019) epäilivät tämän Suomessa koristekasvina viljellyn, Alpeilta kotoisin olevan, näyttävän kasvin luonnonvaraisuutta Suomessa ja ilmaisivat tämän **kysymysmerkillä**. Kuitenkin laji vaikuttaa Hämeenlinnassa viljelykarkulaiselta, kuten jo havainnot vuosilta 2011 ja 2012 sekä tässä annettu tuoreempi seurantahavainto sieltä kertovat. Kuitenkaan lajia ei näiden havaintojen antamien tietojen mukaan voi (vielä) luokitella vakiintuneeksi, koska tuo asema vaatii kriteeriemme mukaan monivuotisilta ruohoilta säilymistä vähintään kahden suvullisesti syntyneen sukupolven ajan tai voimakasta kasvullista leviämistä.

- 3 **Lonicera xnotha** Zabel **perhokuusama tusktry** = **Lonicera ruprechtiana** Regel x **tatarica** ►
○3 **Lonicera xmuendeniensis** Rehder **perhokuusama tusktry** = **Lonicera morrowii** A. Gray x **ruprechtiana** Regel x **tatarica**
Lonicera xnotha Zabel



APIACEAE sarjakukkaiskasvit

- ? **Daucus montanus** Humb. & Bonpl. **vuoriporkkana** ►
? **Daucus montanus** Humb. & Bonpl. **ex Schult. vuoriporkkana**

Lisäyksiä

Smyrniun L. **siipiputket vinglokor**

- **Smyrniun perfoliatum** L. **seposiipiputki vingloka**
A. Lemland, Nätö, biologisen aseman päärakennuksesta 30 m NNW (6680225:3109127), runsasuohoinen niittykaistale, 1 kukkiva yksilö ja muutama nuori lehtiruusuke 24.–26.5.2023 J. Nurmi & E. Toivonen (tun.fi/MKC.38442824). – A. Lemland, Nätö biologiska station (6680223:3109130) 24.5.2023 S. Kauniskangas (tun.fi/HR.3211/165173554-U). – A. Lemland, Ormdal (6680224:3109132) 24.5.2023 O. Mäkinen (tun.fi/HR.3211/163490330-U). [Annettujen koordinaattien mukaan kaikki tarkoittavat samaa paikkaa.]

Tämä etenkin Välimeren ja Mustanmeren ympäristön maista kotoisin oleva omalaatuisen koristeellinen putkikasvi on mukana Viljelykasvien nimistössä (Räty 2024) merkinnällä kv eli "avomaalla kasvatettava kaksivuotinen, ruohovartinen koristekasvi". Niinpä laji lienee Nätössä satunnainen viljelykarkulainen.

- Aioi, K., Komatsu, T. & Morita, K. 1998: The world's longest seagrass, *Zostera caulescens* from northeastern Japan. *Aquatic Botany* 61: 87–93.
- Allen, G.A., Brouillet, L., Semple, J.C. & Guest, H. 2019: Diversification of the North American Doellingeria Eucephalus Clade (Astereae: Asteraceae) Inferred from Molecular and Morphological Evidence. *Systematic Botany* 44(4): 930–942.
- Arabi, Z., Ghahremaninejad, F., Rabeler, R.K., Sokolova, I., Weigend, M. & Zarre, S. 2022: Intergenic relationships within the tribe Alsineae (Caryophyllaceae) as inferred from nrDNA ITS and cpDNA rps16 sequences: A step toward a phylogenetically based generic system. *Taxon* 71: 608–629.
- Banfi, E., Bartolucci, F., Tison, J.-M. & Galasso, G. 2022: A new genus for Papaver sect. Meconella and new combinations in *Roemeria* (Papaveraceae) in Europe and the Mediterranean area. *Natural History Sciences* 9: 67–72.
- Bell, C.D. & Patterson, R.W. 2000: Molecular phylogeny and biogeography of *Linanthus* (Polemoniaceae). *American Journal of Botany* 87(12): 1857–1870.
- Bobrov, A.A., Volkova, P.A., Mochalova, O.A. & Chemeris, E.V. 2023: High diversity of aquatic Sparganium (*Xanthosparganium*, Typhaceae) in North Eurasia is mostly explained by recurrent hybridization. *Perspectives in Plant Ecology, Evolution and Systematics* 60 (2023) 125746.
- Carolan, J.C., Hook, I.L.I., Chase, M.W., Kadereit, J.W. & Hodkinson, T.R. 2006: Phylogenetics of Papaver and Related Genera Based on DNA Sequences from ITS Nuclear Ribosomal DNA and Plastid trnL Intron and trnL-F Intergenic Spacers. *Annals of Botany* 98: 141–155.
- Castroviejo, S. & Velayos, M. 1997: Sedum L. Teoksessa: Castroviejo, S. ym. (toim.), *Flora Iberica*. Vol. V. Ebenaceae-Saxifragaceae: 121–153.
- Catalán, P., Müller, J., Hasterok, R., Jenkins, G., Mur, L.A.J., Langdon, T., Betekhtin, A., Siwinka, D., Pimentel, M. & López-Alvarez, D. 2012: Evolution and taxonomic split of the model grass *Brachypodium distachyon*. *Annals of Botany* 109: 385–405.
- Coyer, J. A., Hoarau, G., Kuo, J., Tronholm, A., Veldsink, J. & Olsen, J.L. 2013: Phylogeny and temporal divergence of the seagrass family Zosteraceae using one nuclear and three chloroplast loci. *Systematics and Biodiversity* 11(3): 271–284.
- Düvel, M., Ristow, M. & Scholz, H. 2001: *Scolochloa marchica* sp. nova (Poaceae), ein neues Röhrichtgras aus Mitteleuropa. *Feddes Repertorium* 112: 331–341.
- Elvebakk, A. & Bjerke, J.W. 2024: Papaver recircumscribed: A review of neighbouring Papaveraceae genera, including *Afropapaver* nom. et stat. nov. and *Oreomecon*, a large, Arctic-Alpine genus. *PhytoKeys* 248: 105–188.
- Elven, R. ym. 2011+: Panarctic Flora Checklist. panarcticflora.org
- Elven, R., Björå, C.S., Fremstad, E., Hegre, H. & Solstad, H. 2022: *Norsk flora*. 8. utgåva. 1255 s. Det Norske Samlaget, Oslo.
- Fawcett, S., Smith, A.R., Sundue, M., Burleigh, J.G., Sessa, E.B., Kuo, L.-Y., Chen, C.-W., Teso, W.L., Kessler, M., GoFlag Consortium & Barrington, D.S. 2021: A global Phylogenomic study of the Thelypteridaceae. *Systematic Botany* 46(4): 891–915.
- Feng, Z.-H., Huang, Z.-J., Sun, H.-N. & Liu, S. 2024: Meeting Necessity instead of Serendipity: Miscellaneous Nomenclatural Notes on Asteraceae. *Phytotaxa* 644(2): 124–134.
- Funez, L., Hassemmer, G., Peroni, N. & Drechsler-Santos, E.R. 2021: *Delairea aparadensis* (Asteraceae, Senecioneae), the first native species of the genus in the Americas. *Phytotaxa* 494(1): 122–128.
- Hankamp, P., Bell, C.D. & Patterson, R. 2016: Towards a complete species level phylogeny of Lep-tosiphon (Polemoniaceae). *Madroño* 63(3): 208–219.
- Herrando-Moraira, S., Calleja, J.A., Galbany-Casals, M., Garcia-Jacas, N., Liu, J.Q., López-Alvarado, J., López-Pujol, J., Mandel, J.R., Massó, S., Montes-Moreno, N., Roquet, C., Sáez, L., Sennikov, A., Susanna, A. & Vilatersana, R. 2019: Nuclear and plastid DNA phylogeny of tribe Cardueae (Compositae) with Hyb-Seq data: A new subtribal classification and a temporal diversification framework. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 137: 313–332.
- Hiitonen, I. 1933: *Suomen kasvio*. 771 s. Otava, Helsinki.
- Ito, Y., Ohi-Toma, T., Nepi, C., Santangelo, A., Stinca, A., Tanaka, N. & Murata, J. 2017: Towards a better understanding of the *Ruppia maritima* complex (Ruppiaceae): Notes on the correct application and typification of the names *R. cirrhosa* and *R. spiralis*. *Taxon* 66: 167–171.
- Kornhall, P. & Bremer, B. 2004: New circumscription of the tribe Limoselleae (Scrophulariaceae) that includes the taxa of the tribe Manuleae. *Botanical Journal of the Linnean Society* 146(4): 453–467.
- Krahulcová, A. 1982: Cytotaxonomic study of *Cheledonium majus* L. *Folia Geobotanica et Phytotaxonomica* 17: 238–270.
- Krivenko, D. 2023: New combinations in the genus *Oreomecon*. *Novitates Systematicae Plantarum Vascularium* 54: 97–100.
- Kruk, J., Ristow, M. & Jedrzejczyk, I. 2024: *Scolochloa marchica* Düvel, Ristow & H. Scholz – a German-Polish endemic species of the lowlands and the distribution of *S. festucacea* (Willd.) Lk. in Poland. *Biodiversity: Research and Conservation* 74: 1–15.
- Kurto, A. & Lahti, T. 1987: *Suomen putkilokasvien luettelo*. Helsingin yliopiston kasvimuseon monisteita 11: I–VI + 1–163.
- Kurto, A., Lampinen, R., Piirainen, M. & Uotila, P. 2019: Checklist of the vascular plants of Finland. Suomen putkilokasvien luettelo. *Norlinia* 34: 1–206.
- Kurto, A., Lampinen, R., Piirainen, M. & Uotila, P. 2020: Suomen putkilokasvien luettelo. Lisäyksiä ja muutoksia perusteluineen 1. *Lutukka* 36: 33–48.
- Kurto, A., Lampinen, R., Piirainen, M. & Uotila, P. 2022: Suomen putkilokasvien luettelo. Lisäyksiä ja muutoksia perusteluineen 3. *Lutukka* 38: 117–144.
- Kurto, A., Lampinen, R., Piirainen, M. & Uotila, P. 2023: Suomen putkilokasvien luettelo. Lisäyksiä ja muutoksia perusteluineen 4. *Lutukka* 39: 131–152.
- Laurén, W. 1896: Barlastväxter observerade i Vasa åren 1882–1892. *Meddelanden af Societatis pro Fauna et Flora Fennica* 22: 36–44.
- López González, G. 1990: Acerca de la clasificación natural del género *Carthamus* L., s.l. *Anales del Jardín Botánico de Madrid* 47(1): 11–34.
- Lönnrot, E. 1860: *Flora Fennica*. Suomen kasvisto. L + 376 s. + 3 kuvataulua. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.
- Micheli, P.A. 1729: *Nova Plantarum Genera*. 234 s. Florentia.
- Nilsson, Ö. 2001: Papaver L. pro parte. Teoksessa Jonsell, B. & Karlsson, T. (toim.), *Flora Nordica* 2: 346–359.
- Nurmi, J. 1984: Urticaceae – Nokkoskasvit. Teoksessa: Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T., Uotila, P. & Vuokko, S. (toim.), *Retkeilykasvio*, s. 82. Suomen Luonnonsuojelun Tuki Oy, Helsinki.
- Nurmi, J. 1998: Urticaceae – Nokkoskasvit. Teoksessa: Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.), *Retkeilykasvio*, 4. painos, s. 97–98. Luonnontieteellinen keskusmuseo, kasvimuseo, Helsinki.
- Nurmi, J. 2000: *Urtica*. Teoksessa: Jonsell, B. (toim.), *Flora Nordica* 2: 222–227.
- Pettersson, B. 1952: An Alien Flora on Drumsö (Helsingfors) introduced by Cork Bark imported from Morocco and Spain. *Memoranda Societatis pro Fauna et Flora Fennica* 27: 111–117.
- POWO 2024: Plants of the World Online. Facilitated by the Royal Botanic Gardens, Kew. Published on the Internet; <http://www.plantsoftheworldonline.org/> Retrieved 12 August 2024.
- Protopopova, M., Pavlichenko, V., Chepinoga, V., Gnutikov, A. & Adeshin, R. 2023: Waldsteinia within Geum s.l. (Rosaceae): Main Aspects of Phylogeny and Speciation History. *Diversity* 2023, 15, 479.
- Räsänen, J. 2024: Two new *Taraxacum* species (Asteraceae) from Nordic countries. *Memoranda Societatis pro Fauna et Flora Fennica* 100: 40–46.
- Räty, E. 2024 (toim.): *Viljelykasvien nimistö*. [10. uudistettu painos]. Puutarhaliiton julkaisuja nro 379. 286 s. Puutarhaliitto – Trädgårdsförbundet ry, Helsinki.
- Sennikov, A.N. & Kurto, A. 2017: A phylogenetic checklist of *Sorbus* s.l. (Rosaceae) in Europe. *Memoranda Societatis pro Fauna et Flora Fennica* 93: 1–78.
- Scheunert, A., Fleischmann, A., Olano-Marín, C., Bräuchler, C. & Heubl, G. 2012: Phylogeny of tribe Rhinanthaeae (Orobanchaceae) with a focus on biogeography, cytology and re-examination of generic concepts. *Taxon* 61(6): 1269–1285.
- Schönswetter, P., Solstad, H., Escobar Garcia, P. & Elven, R. 2009: A combined molecular and morphological approach to the taxonomically intricate European mountain plant *Papaver alpinum* s.l. (Papaveraceae) — taxa or informal phylogeographical groups? *Taxon* 58: 1326–1343.
- Smedmark, J.E.E. 2006: Recircumscription of *Geum* (Columelaceae: Rosaceae). *Botanische Jahrbücher* 126(4): 409–417.
- Stalažs, A. & Bädere, A. 2023: ✗*Sorbaronia fallax* (C.K.Schneid.) C.K.Schneid. nothosubsp. mitchurinii (A.K.Skvortsov & Maitul.) nothosubsp. nov., with taxonomical notes on *Aronia* ✗*prunifolia* 'Floribunda' sensu Cinovskis (Maleae, Amygdaloideae, Rosaceae). *Phytotaxa* 630(3): 171–182.
- Sullivan, B.K. & Short, F.T. 2023: Taxonomic revisions in Zosteraceae (*Zostera*, *Nanozostera*, *Heterozostera* and *Phyllospadix*). *Aquatic Botany* 187: 103636
- Suominen, J. 1979: The grain immigrant flora of Finland. *Acta Botanica Fennica* 111: 1–108.
- Suominen, J. & Hämet-Ahti, L. 1993: Kasvistomme muinaistulokkaat: tulkitantaa ja perusteluja. *Norlinia* 4: 1–90.
- Tadesse, M. & Crawford, D.J. 2023: A monograph of *Coreopsis* s.s., *Burnellia*, *Gyrophyllum*, *Pseudogagarista*, and *Silphidium* (Coreopsidae – Compositae). *Systematic Botany Monographs* 114: 1–283.
- Tigerschild, E. 2000: Thelypteridaceae. Teoksessa Jonsell, B. & Karlsson, T. (toim.), *Flora Nordica* 1: 47–50.
- Triest, L., Thi, T. & Sierens, T. 2007: Chloroplast microsatellite markers reveal *Zannichellia* haplotypes across Europe using herbarium DNA. *Belgian Journal of Botany* 140: 109–120.
- Triest, L. & Vanhecke, L. 1991: Isozymes in European and Mediterranean *Zannichellia* (*Zannichelli-*

aceae) populations: a situation of predominant in-breeders. *Opera Botanica Belgica* 4: 133–166.

Tzvelev, N.N. 2000: *Manual of the vascular plants of North-West Russia* (Leningrad, Pskov and Novgorod provinces). 781 s. Izdatel'stvo SPHFA. St. Petersburg.

Ulvinen, T. & Vilpa, E. 2016: Mitä kuuluu Oulun saksalaiskasveille. *Lutukka* 32: 99–113.

Uotila, P. 2011: Urticaceae. In: *Euro+Med Plantbase* – the information resource for Euro-Mediterranean plant diversity. europlusmed.org/

Uotila, P. 2024: Isonokkonen, viholainen. *Lutukka* 40: 51–69.

Uribe-Convers, S. & Tank, D.C. 2016: Phylogenetic revision of the genus *Bartsia* (Orobanchaceae): disjunct distributions correlate to independent lineages. *Systematic Botany* 41(3): 672–684.

Verloove, F. 2024: Manual of the Alien Plants of Belgium. Botanic Garden Meise, Belgium. alien-plantsbelgium.be, accessed 5.6.2024, 14.10. 2024.

Väre, H. 2007: Typification of plant names published by Jacob Henrik af Forselles. *Annales Botanici Fennici* 44: 223–226.

Checklist of the vascular plants of Finland. Annotated additions and changes, no. 5

This is the fifth list of additions and changes to the Checklist of the Vascular Plants of Finland published in printed form and on the internet in 2019, and available as pdf ([checklist_plants_finland.pdf](#)) and Excel files ([checklist_plants_finland.xlsx](#)) as well as annually published checklists (laji.fi/en/theme/checklist). Additions are partly the results of recent floristic activity and their documentation appears mainly in the Kastikka database maintained by the Botany and Mycology Unit of the Finnish Museum of Natural History. Background information is given for the nomenclatural changes, which are mainly based on the results of recent taxonomic and phylogenetic studies, as well as for the changes in vernacular names. The symbols and style of the name rows follow

the layout of the pdf version of the printed version of the 2019 checklist. The additions and changes have been or will be implemented in the taxon database of the Finnish Biodiversity Information Facility (laji.fi/en/taxon/list).

Arto Kurttu, Raino Lampinen, Mikko Piirainen, Pertti Uotila, Luonnontieteellinen keskusmuseo, kasvi- ja sienitieteen yksikkö, 00014 Helsingin yliopisto. etunimi.sukunimi@helsinki.fi

▼ Monisatalajisen viuhkalobeloiden suvun ainoan Suomessa luontaisen edustajan, nuottaruohon, *Lobella dortmanna*, kasvustot viestivät järven kirkkaudesta ja puhtaudesta ja ovat aina tervetullut näky.

